

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

C O D I C E S

ARABICOS, PERSICOS, TURCICOS,

BIBLIOTHECAE CAESAREO-REGIO-PALATINAE

VINDOBONENSIS,

RECENSUIT

JOSEPHUS DE HAMMER,

ORDINUM LEOPOLDI, SANCTAE ANNAE ET DANEBROGI EQUUS; CAESAREAE REGIAE MAJESTATI
IMPERATORIS AUSTRIACI A CONSILII AULICIS IN COLLEGIO RERUM EXTERNARUM, PRIMUS AU-
LAE INTERPRES PRO LINGUIS ORIENTALIBUS; SOCIETATIS REGIAE SCIENTIARUM GÖTTIN-
GENSIS, ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARUM BAVARICAE, ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARUM
BELGICAE ET SOCIETATIS PHILOSOPHICAE PHILADELPHENSIS SODALIS; ACADEMIAE
REGIAE INSCRIPTIONUM ET VETERIS HISTORIAE LUTETIENSI, ACADEMIAE REGIAE SCIEN-
TIARUM BEROLINENSI, ET COMMISSIONI ANTIQUITATUM SEPTENTRIONALIUM REGIAE
HAVNIENSI A LITTERIS; SOCIETATIBUS ASIATICIS CALCUTTANAE ET BOMBAIENS
ACADEMIAEQUE CAESAREO-REGIAE ARTIUM PLASTICARUM VINDOBONENSI SODALIS

HONORIS ERGO ADSRIPTUS.

VINDOBONAE MDCCCXX.

TYPIS ANTONII SCHMID.

I.

Scriptores de arte graphica.

1. *Desiderium scientiae secretorum scripturarum expletum*, autore *Ahmed f. Ebibekr* sub nomine *Ben Waschye* celebrati.

De codice hoc rarissimo, qui ab illustri *Equite Carolo Rosetti de Rosenhügel*, praefecto austriaci commercii in Aegypto, Bibliothecae Caesariae donatus fuit, supervacaneum hic plura disserere, cum a scriptore hujus catalogi in suo maritimo itinere ab Alexandria Britanniam usque in idioma Anglicum translatus, ac dein in Anglia clarissimi *Wilkins* cura, et magnifici comitis *Spenceri* impensis typis vulgatus habeatur sub titulo:

Ancient Alphabets and hieroglyphic characters explained, with an account of the egyptian priests, their classes, initiation and sacrifices in the arabic language by Ahmed Ben Ebibekr Ben Wahshie, and in english by Joseph Hammer Secretary to the Imperial Legation at Constantinople; London 1806 in 4to.

Quamquam iste liber sex jam abhinc annis in lucem prodierit, ratione temporum ob interceptam viam hucusque nec in interpretis manus pervenit, eique solummodo memorante cl: Silv. de Sacy, in *magasin encyclopedique* Nov. 1810 innotuit. Princeps hic orientalium Philologorum praesentis aevi, etiamsi plura tam scriptoris Arabici, quam interpretis Anglici *σφάλματα* recte reprehenderit, tamen in illud quod hunc codicem apocryphum et forsan *τω Ibn Wahschie* non adjudicandum arbitratur, pluribus e caussis nimium relatu longis conveniendum non putamus. Hic solummodo de ratione, qua in manus nostras pervenerit, pauca subjicendi veniam petimus. Nimirum anno 1801 cum Aegyptum visendi caussa, clarissimi Equitis praefati hospitalitatem (quam omnes viatores a dimidio abhinc saeculo celebrant) experti et de codicibus orientalibus inquisivissemus, nil aliud sibi post belli fata relictum fuisse nobis ipse eques fassus est nisi codicem huncpretiosissimum in moschea aliqua adservatum, quem allatum, cum emendi facultas nobis non esset, Bibliothecae Caesariae Regiae Vindobonensi in donum obtulit.

II.

Lexicographi.

2. *Verificator dschevherensis* i: e: Lexicon celeberrimum Arabicum, autore *Ebi Nasr Ismail f. Hamad Aldschevheri Alfarabi* defuncto a. 339 *Hegirae*, in Folio.

Autor, uti refert *Hadschi Chalfa*, multo tempore in *Aegypto* ac *Arabia* ob investigandas voces commoratus; *Chorasanam* rediit, ac *Nisaburæ* degit. *Thaalebi* ac *Jacut* clarissimi Philologi Arabes opus hoc laudibus extollunt; compluresque commentatores, glossatores ac epitomaton autores vide in Dictionario bibliographico *Hadschi Chalfæ*; explicit hic tomus ad litteram *ب*.

3. Tomus alter ejusdem operis ad litteram *م*.
4. Tomus ultimus hujus operis, quoad characterem, ac formam diversus incipiens a littera *م* explicit ad alphabeti finem.
5. *Scala Verbi* (τὰ λόγια, quod cum arabico اللغة eandem radicem accusat). Lexicon Arabico-turcicum congestum ex *Dschevheri* et *Camus*, ex quorum primo 14000, ex secundo 6000 voces desumpsit autor; ejus nomen nec codex, nec ipse *Hadschi Chalfa* prodit. Voces Arabicae singulatim scriptae cum versione interlineari Turcica; in Folio.
6. *Nimetollah* (τὰ λόγια لغة نعمة الله). Lexicon Persico-turcicum autore *Nimetollah f. Ahmedis f. Mobarek Rumelensi*. Collegit opus suum ex dictionariis septem: videlicet: *Wesiletol makassid* (وسيلة المقاصد) *aknumi adschem* (اكنوم عجم) *Kassemye* (كاسمي) *Lutfallah* (لطيف الله) *Hulimi* (حليمي) *Karahissari* (كارهيساري) *Sahahi adschem*. in 4to.
7. *Verba Halimi*. Dictionarium Persico-turcicum, ex quo hausit *Nimetollah* praefatus. Nomen auctoris est *Lutfallah* filius *Ebi Jusuf Alhalimi*, qui primo opus Persicum philologicum composuit sub titulo *mare raritatum* (بحر العرايب), dein ad illud explicandum hoc dictionarium conscripsit, duasque in partes divisit, quarum prima voces communes, pars altera, quae potius appendix dicenda, voces ac phrases, quae rarius usu veniunt, exponit 4to maj.
8. Idem opus melius exaratum 4to majori.
9. Idem opus, sed deest pars secunda.
10. Idem opus sine parte secunda.
11. Idem opus.
12. *Verificator Persicus*. Lexicon perbreve Persico-arabicum, autore *Hindschah Nahdschivanensi*, qui secutus ordi-

nem ac dispositionem *Verificatoris Arabici* τ⁸ *Dschevheri* operi suo nomen *verificatoris Persici* imposuit. Cuilibet vocabulo Persico adscripta est significatio Arabica ac plerumque subjecta significatio Turcica.

13. *قواعد فرس* *Dictionarium Rostem Mevlevi*, sub alio titulo *رستم مولوي* *Regulae Persismi*; ad usum monachorum *Mevlevi* dictorum; Incipit cum tractatu Arabico in 4 capita diviso 1) de nomine 2) de verbo 3) de particula 4) continet dictionariolum Persico-turcicum. Compendium utilissimum linguae Persicae studiosis, qui methodum grammaticae Arabicae ab autore diligenter prosecutae, jam cognoscunt.
14. Codex mancus cujus ultimo folio falso inscriptum est: *hic est finis Nimetollah*; nam tenor operis hujus, illi non respondet codicis sub numero 6 relati, et fortasse est quaedam ejusdem epitome. Initium deest usque ad litteram ر.
15. Explicatio Arabica τ⁸ *Schahidi*; Glossarium celeberrimum Persico-turcicum, autore *Schahidi*, quod formulis metricis conscriptum pueros in scholis Turcicis discere satis cognitum est. Codex praesens est explicatio Arabica hujus libri elementaris, autore *Abdilkadir Efendi* bagdadensi; Codex eleganter exaratus. 4to.
Est hoc Glossarium aestimatissimum omnium, quae pro usu puerorum veniunt, et quorum notissimorum nomina hic subicere libet, nimirum: *نصاب* *Alae puerorum* جناح صبيان *Colloquium puerorum* صحبة صبيان *Radix puerorum* سبعة صبيان *Rosarium puerorum* كنفه و هبي *Donum* τ⁸ *Wehbi* et *Firischeogli*.
16. Fragmentum Dictionarioli Persico-turcici, cujus voces juxta methodum *Schahidi* metricè ordinatae sunt, autore *Mohammed f. Jusuff. Saleh Kastamunensis*. 986 def. *Adrianopoli*; deest initium; in 12.
17. Glossarium vocum Persicarum turcice explicatarum sine ratione litterarum aut materiae; deficit initium et finis.
18. *Glossarion Hispanico Arabicum* litteris latinis exaratum; Fol.
19. Miscellanea grammatica et lexicographica a pluribus, sed passim a *Tenknagelio* conscripta, intermixtis vocabulis Turcicis, Arabicis, Hispanicis, Persicis.
20. Glossarium Arabico-graecum in charta Europea ab Europeo quodam Philelleno et Philarabo exaratum.
21. Dictionariolum Turcico-arabicum, sine nomine auctoris, adjecta versione latina manu *Tenknagelii*.

III.

Grammatici et Rhetorici.

22. Perperam inscriptus est hic codex theologicus mahomedanus; est enim commentarius in opus celeberrimum philologicum تلخيص المفتاح *Epitome clavis Rhetorices*; autore *Scheich Dschelaled-din Mohammed f. Abdur rahmani*. *Clavis scientiae* autore *Seradscheddin Jacobi f. Jusuf. f. Ebi Mohammed f. Ali Essokaki* encyclopaedia est celeberrima scientiarum philologicarum, ex qua maximam operis sui encyclopedici partem depromsit *Hadschi Chalfa*. Tripartitum hoc opus, agit. 1) De Etymologia. 2) De Syntaxi. 3) De Rhetorica. Tertiam igitur hanc partem in epitome item tripartitam redegit autor noster, omnem Rhetoricam tribus capitibus absolvens. 1) علم المعاني (علم المعاني) Doctrina de inventione, ac dispositione. 2) علم البيان (علم البيان) De elocutione. 3) علم البديع (علم البديع) De figuris orationis.

Hadschi Chalfa quindecim operis hujus commentatores offert, initiumque operum aliquorum notat, quae tenori nostro non respondent. Autor hujus commentarii fuisse videtur *Saadeddin Mesud f. Omari Ettaftazani* def. a. 792, qui duplicem commentarium composuit, alterum majorem, minorem alterum. *Hadschi Chalfa* plus quam triginta glossatores prioris enumerat, ac quidem codex noster ab initio ad calcem usque glossis marginalibus abundat, quarum autor in pagina prima *Dschorsdschaini* nominatur. Est autem *Dschorsdschaini* nomen unius de numero glossatorum praefatorum, ita ut proinde nullum dubium, *Ettaftazani* esse hujus ingentis commentarii autorem, nobis supersit.

23. الوافية في شرح الكافية *Sufficientissimus sufficientium in commentatione tractatus grammatici Kafie dicti*, autore *Hadschi Baba f. Scheichi Ibrahimi f. Abdolkerimi f. Osman Tussensis*. Est autem *Kafye* opus syntacticum celeberrimum Grammatici *Ibn Al Hadschib Almaleki*; hujus commentatorum innumera legio est, quorum plures in Bibliotheca Cassiriensi sub titulo Grammaticae recensentur.

24. النحو مصباح في النحو *Lucerna Syntaxeos*. Opus parvum, sed utile, autore *Imam Naser f. Abdollah Almotarazi* def. a. 160; in quinque partes divisum. 1) De terminologia syntaxeos. 2) De particulis verbalibus analogicis العوامل اللفظية القياسية. 3) De particulis verbalibus quae audiuntur العوامل اللفظية لسماعية العوامل. 4) De particulis significativis. 5) العوامل المعنوية De sectionibus arabismi.

25. كافيتهك شرحي *Commentarius Turcicus operis syntactici Kafie sine nomine autoris* 4to

26. مراخ الارواح في التصريف *Repositorium animorum in conjugatione*, autore *Ahmed f. Ali f. Mesud*. Est doctrina completa conjugationum seu صرف ٢٨, quae opponitur syntaxi, seu نحو ٢٨; est liber elementaris; quem discentes in Turcia perpetuo manibus evolvunt: sex partibus constat quae sunt: امثلة المختلغة • امثلة المطردة • بنا • مقصود • هنري • مراخ

27. Idem opus.

28. Idem opus.

29. Idem opus.

30. Idem opus.

31. Idem opus.

32. Idem opus.

Hi Tractatus cum saepe singillatim inveniantur, ac plerumque titulo careant, initium cujuscunque hic subjicere libet. 1) *Mirah* مراخ est introductio totius operis, incipit his verbis: اعلم ان الصرف ام العلوم والنحو *Scito doctrinam de conjugatione matrem esse scientiarum ac syntaxim patrem earundem*. 2) *Izzi* هنري incipit: اعلم ان الصرف في اللغة التغيير *Scito conjugationem esse mutationem in lingua*. 3) *Maksud* مقصود Tractatus de verbis compositis incipit اعلم ان العربية وسيلة في العلوم الشرعية *Scito linguam arabicam esse viam ad scientias legis* 4) *Bina* بنا Triginta sex capita de formis verborum trilitterorum et quadrilitterorum incipit: اعلم ان ابواب التصريف *Scito capita conjugationis esse 35*. 5) et 6) *Emsile* امثلة parvum ac magnum; sunt tabulae formarum verborum, derivativorumque verbi, una cum conjugatione verbi. His si adjiciatur tractatus de particulis العوامل *Avamil* et اجرومية *Egrumie* dictus, ac denique syntaxis in opere كافيته *Kafie* exposita, novem his partibus totus cursus grammaticus, qualis in scholis Turcicis traditur, absolutus erit.

32. شرح مراخ الارواح في التصريف *Commentarius operis Mirah*, autore *Mola Hasanpascha f. Alaeddini Esved*, nec nimis succinctus nec nimis extensus, sed medium tenens inter utrumque, ut asserit *Hadschi Chalfa*.

34. Continet hic codex: 1) *Donum amantium* تحفة العشاق Colloquia Persica ad addiscendam linguam hanc, conscripta per *Ebilhassan Turcam* def. a. 622. 2) *de Officiis peregrinationis sacrae* مناسك الحج Tractatus Turcicus. 3) Glossarium in rosarium *Saadi*. 4) Glossarium in modum *Schahidi* compositum a viro quodam pro nepote suo *Abdur-rahman*.

35. Abecedarium Turcicum.

36. Duo *Emsile*, parvum, ac magnum, seu tabulae formarum, ac conjugationum verbi Arabici.

37. Eaedem tabulae elegantissime exaratae, quibus adjectum est dictionariolum Persico-turcicum eadem manu conscriptum, ita ut textui rubro PersicoTurcica versio interlinearis atramento nigro subscripta sit.
38. شرح مراح الارواح في التصريف Commentarius operis grammatici *Mirah* autore *Mola Hassanpascha* f. *Alaeddin Esved*.
39. Continentur in hoc codice: 1) كتاب النحو *Liber syntaxeos* autore *Scheich Imam Mohammed* f. *David Ezzohadschi*, celebrati sub nomine *Bèn Dscherumi*. Hoc est opus communiter *Edschrumye* dictum, quod supra in cursu grammatico memoravimus 2) شرح انونج في النحو Commentarius compendii celebris syntaxeos τ8 *Zamahschari*, opus notis illustratum ab autore nostro *Dschemaledin Mohammed* f. *Abdolgani Erdebi-lensis*. Hoc انونج, seu compendium τ8 *Zamahschari* non minus celebre est, quam كافيه τ8 *Hadscheb*. 3) شرح مائة عاملة Commentarius centum regentium, seu particularum, τ8 *Abdolkahir* f. *Abdor-rahmani Dschordschaini*, cujus celeberrimum jam supra memoratum tractatum commentatus est *Hadschi Baba* f. *Ibrahimi* f. *Osman Tussensis*. 4) Idem tractatus qui in fronte hujus codicis. Pater auctoris ibi داود الهفاجي hic داود بن الظهاسي nuncupatur. 5) ارشاد Commentarius Arabicus in opus grammaticum ارشاد الهادي في النحو *Directio in viam rectam syntaxeos*, quod composuit *Saadeddin* f. *Mesud Teftazani* a. 778 in *Chorassan* pro filio suo. Nomen commentatoris, quamquam complures ex illo *Hadschi Chalfa* enunciet, ex hoc codice non patet.
40. Codex diversos tractatus grammaticos continens: 1) *Kafie* celeberrimi *Ibni Hadscheb* sic incipit: 2) الكلمة لفظ وضع لعني مفرد Commentarius in opus مصباح quod v. s. n. 24. 3) Tractatus praefatus مصباح qui incipit his verbis: الحمد لله ذي الاعلم جاعل النحو في الكلام كليل في الطعام *Laus Deo distributori gratiarum, qui posuit syntaxim in lingua ut salem in cibis*. 4) Tractatus centum regentium *Avamil* autore *Abdolkader* f. *Abdor-rahmani Dschordschaini*.
41. Continet codex: 1) Tractatum de particulis مصباح N. 24. 2) *Kafye*. 3) Tractatnm centum regentium عوامل
42. دقايف حقايف *Argutiae veritatum*. Autore *Ahmed* f. *Suleimani* nati sub nomine *Kemalpaschasade* def. a. 940; opus primo compositum lingua Persica, dein translatum in idioma Turcicum pro Veziro *Ibrahimpascha*, magni habitum et utilissimum, studiosis linguae Persicae, cujus elegantiae, voces poeticae, tropi, ibi explicantur.
43. Idem opus, caractere perspicuo.
44. المفضل في النحو *Minute syntaxim referens*. Opus celeberrimum syntacti-

cum autore *Abul-kassem Mohammed Zamaschari* d. a. 538. in quatuor partes divisum. 1) De nominibus. 2) De verbis. 3) De particalis. 4) De vocibus mixtis. Liber maximi pretii et autoritatis, de quo hi versus dici consuevere: *ان ما اردت النحو منك محصلاً . واليك من الكتب الحسان مفصلاً*
Praestet tibi hic liber syntaxim totam ac delectum bonorum librorum.

45. الضو *Lumen*. Commentarius grammaticus *Tadscheddin Mohammed f. Mohammed Ispahanensis* in opus مصباح; est autem hoc ضو epitome commentarii majoris ejusdem autoris in idem opus. Nomen hujus majoris commentarii est: *المفتاح المصباح Clavis in Lucernam*; exstat hic commentarius quoque turcice translatus.

46. ترتيب الدقايق في ترغيب الحقايق *Ordinatio argutiarum, et adornatio veritatum* Autore *Mohammede*, qui posterior *Hadschi Chalfae* fuisse videtur. Hic enim memorat poëtam Ahmed Uskubensem, qui opus supra recensitum (42) in ordinem alphabeticum redegit, sed silentio praeterit autorem nostrum, qui secutus exemplum hujus *Ahmed* eandem operam, sed alia methodo arabice reddere aggressus est. Pauca haec folia, inter quae autorem se tenuisse videtur, lucubrationes solummodo aliquot poeticas exhibent in Philologos Persicos ut *Sururi*, *Nimetollah* et ipsum *Kemal*.

IV.

Epistolographi.

47. Collectanea variarum epistolarum, intermixtis canticis quae sequuntur. 1) Epistolae *Abdollah f. Mansuri Schirazensis*, persice. 2) Epistolae Poetae celebris *Dschami* persice. 3) Cantici, orationes, exempla scripturae etc.

48. انشا Collectio formularum epistolarum Turcicarum caractere *Neschi*.

49. انشا Formulae epistolarum Turcicarum caractere *Divani*.

50. Collectio Libellorum supplicum, epistolarum, instrumentorum, juridicorum etc.

51. انشا Collectio epistolarum Turcicarum 4to.

52. انشا Collectio epistolarum Turcicarum, folio oblongo, scriptura *Azmizade Efendi*; continet epistolas illustrium scriptorum, uti: *Weisi*, *Abdolkerim*, *Insi*, *Nevali*, *Saadeddin*, *Abdolgani*, *Ganalisade*, *Sidki* et aliorum; titulos, signaturas, litteras regales inter Schahos Persicos, et Sultanos Turcicos, dein historiam conversionis Atheniensis cujusdam ad *Islamismum*; constat 167 foliis.

53. انشا Formulae epistolarum Turcicarum, folio min. *Divam*.

54. انشا مشکلات *Difficultates artis epistolographicae*. Est Glossariolum no-

vem foliorum, voces explicans elegantiores, quae maxime usu veniunt in conscribendis epistolis Turcicis.

55. اشاي جامي Collectio epistolarum Persicarum celeberrimi Poëtae *Dschami*.
 56. منشات هزمي Collectio epistolarum, cujus codicem autographum recensimus sub No. 52. folia novem solummodo, quibus 13 epistolae ad varios Vezirios etc. continentur.
 57. اشاي تاج زاده محمد افندي Collectio epistolarum *Tadschzade Mohammed Efendi*, desunt folia aliqua. Sequitur epistola erotica, et disticha aliquot canticorum vulgo *turki* dictorum.
 58. Collectio epistolarum Turcicarum in folio oblongo. Continet epistolas scriptoris *Nerkesisade* oblatas *Muftio Jahja* per *Scheichum Mohammed f. Mohammedis*. *Nerkesisade* contemporaneus fuit τω *Weisi* et *Abdolkirim*, quorum epistolas continet codex No. 52. Sequuntur epistolae transcriptae a collectione *Jahja Efendi* et *Sinanzade Mchammedio*, quae sunt praecipue τ8 *Ganalizade*, *Abusuud*, *Neviizade*, *Aaschiktschelebi*, *Oktschizade*, *Sebzi* Brussensis, *Lamii*, litterae Sultani *Suleimani* ad *Schahum Ismail* etc.
 59. اشا Collectio epistolarum Turcicarum, caractere *Divani* 4to.
 60. Tractatus de arte epistolographica Turcicus, ignoto autore.
 61. Collectio mandatorum *Sultanicorum* diversa negotia spectantium 8vo.
 62. Collectio epistolarum Turcicarum de variis negotiis manu interpretis cujusdam conscriptarum.
 63. Collectio, libellorum supplicum *Sipahiorum* de augendis stipendiis.
 64. Originalia scripta virorum in publico munere constitutorum collecta.
 65. Alia collectio ejusdem generis.
 66. Synopsis tercentarum litterarum de negotiis tractantium transcripta manu interpretis Caesareo Regii *Schmid* fol.
 67. Versio latina codicis praecedentis per eundem interpretem.
 68. Scripta virorum in publico munere constitutorum simul collecta.
- Quamvis haec collectio Epistolographorum Turcicorum usu discen-
tium magni habenda sit, longe copiosior tamen exstat in Cesarea
Regia Academia linguarum OO; possidet enim praeter dimidiam cen-
turiam collectionum اشا *Inscha* dictarum aliquot millia epistolarum,
mandatorum, diplomatum, syngrapharum, literarumque omnis generis
publicarum ac privatarum caractere *Divani*, *Sulus*, *Kirma* et *Neschi*
exaratarum. Autores celeberrimi collectionum *Inscha* nuncupatarum
quorum opera supra recensita, aut in collectione C. R. Ac. LL. OO.
habentur hi sunt: نكسي عبدالكريم تاج زاده اسحق خواجه نايي رامي راقب شاکر شيعي وبسي:

Philosophi, Physici Mathematici, Medici.

69. رسالة في المنطق *Eisagwgh Aristotelis* in arabicum translata 8vo.
 70. Continet hic codex tractatus varios logicos videlicet: 1) رسالة في المنطق (1) Tractatum de Logica autore *Ethireddin Alabheri*. 2) Commentarium hujus tractatus *ethirensis* de Logica. 4) Tractatum de Logica autore *Su-rurif. Schaaban*. 5) Commentarium isagogis autore *Hassan f. Ibrahim*.
 71. شرح رسالة اثير Commentarius tractatus *Ethireddini*, de quo supra.
 72. طواع الانوار من مطالع الافكار *Ortus luminum ex oriente idearum*. Compendium metaphysicum autore *Abdollah f. Omer Beidhavi*, tractatus a compluribus commentariis explicatus, quos vide sub hoc titulo apud *Hadschi Chalfam*.
 73. كتاب العز و المنافع للمجاهدين في سبيل الله بالدافع *Liber honoris et utilitatis pro fidelibus militantibus in via Dei cum tormentis bellicis*. Autore *Ibrahim almovadschem f. Ahmed Ghanim f. Mahmud f. Zachariae, Andalusensis*, ex urbe Granata. Autor ibi commoratus usque ad expulsionem totalem Maurorum ex hac provincia, dein habitu mutato non uno itinere maritimo, in navibus *Gallions d'argent* dictis, peracto, denique *Tunetum* migravit, ubi arti ballisticae praecipue operam dedit, cujus rudimenta quinquaginta capitibus exponit. Liber in folio characterе mauritanico exaratus, ac figuris necessariis instructus, magis ob curiositatem quam ob novitatem notandus.
 74. حياة الحيوان *Vita animalium* autore *Kemaleddin Mohammed f. Issa Ed-domairi* def. a. 808. Dictionarium zoologicum celeberrimum ex quo *Bochardus* in *Hierozoico* plura desumpsit.

Autor ordinem alphabeticum secutus omnia quae ad descriptionem naturae moresque animalium pertinent ex 560 libris ac 199 collectionibus poematum collegit. Plures epitomaton scriptores illud in compendium rede gere; *Mohammed Schah* cazvinensis in persicum transtulit, obtulitque *Sultano Bajazedo I.* folio maximo.

75. Sunt in hoc codice:

- I. در الانوار في اسرار الاحجار *Margaritae luminum in secretis lapidum*. Compendium alchymicum a quodam scriptore recentiore, uti dicit *Hadschi Chalfa*; consistit in praefatione et novem capitibus. 1) De essentia lapidis Philosophorum. 2) De particulis ejus. 3) De operatione secreta. 4) De ratione hujus operationis. 5) De ponderibus. 6. Abolita a Philosophis antiquis 7) De intimis secretis

Philosophorum. 8) De verificatione operationis primae. 9) De vivificatione operationis secundae.

II. دیوان حکمت *Divan sapientiae*. Poëma alchymicum autore *Ali Nicaea* oriundo, turcice.

III. Tractatus alchymicus persicus.

IV. Tractatus dealchymia autore *Ebubekr. f. Waschye*, turcice.

V. *Kasside*, seu Poëma Sultano *Bajazedo* II, dicatum a compluribus alchymistis.

VI. Tractatus alchymicus turcicus.

76. لغات نورینه *Fulgurationes luminosae* autore *Buni* opus cabalisticum Arab. una cum مولود طالع *oriens nativitatis*, tractatus Turc. astrolog. aut. *Chaireddin*.

77. کتاب رمل *Liber de arte mantica Reml* dicta, una cum delineatione figurarum. turcice 4to.

78. رساله علم حساب *Tractatus de Arithmetica* autore *Mustafa f. Ebri*.

79. In hoc codice continentur tractatus varii, videlicet:

I. رمل لشمس الدين *Tractatus de geomantia (Reml)* versificatus autore *Schemseddin*.

II. Calendarium admonitionesque variae superstitiosae.

III. Methodus divinandi, quis victor aut victus erit.

VI. Commentarius nominum Dei.

V. Tabulae artis divinandi e contorsionibus membrorum.

VI. Tractatus de stationibus lunae.

VII. Surae aliquot Corani.

80. قیاسنامه *Liber de Physiognomia*, Turcicus, autore *Hamdollah f. Akschemseddin* def. a. 909. et *Omer Chalveti*; ambo scripserunt librum hujus tituli, quis duorum sit autor praesentis codicis, ex eodem non patet.

81. Liber astrologicus et geomanticus turcicus. 4to.

82. Liber tertius *Avicennae* de morbis capitis et cerebri usque ad anatomiam oculi; codex perantiquus charta fusca obsoleta. *)

83. کتاب الانبياء من حقایق الادویه *Liber fundamentorum veritatum medicamentorum*, autore medico *Abumansur Movafik f. Ali* heratensis pro principe *Mansuri*; codex persicus antiquissimus ac pretiosissimus non solummodo antiquitate sed etiam forma scripturae et nomine scriptoris a quo exaratus fuit. Scriptus enim fuit, uti ultimae lineae pro-

*) Exabant prius in Bibliotheca Caesarea Regia sub medicis: liber Canonum *Avicennae* et simplicium *Ibn Beitari*, quos, cum eos bibliotheca Imperialis Lutetiensis (V. Catalogum Codicum Manuscriptorum Bibliothecae regiae Tomus I. pag. 206. et 207. sub numeris CMLXXXIX. CMXCI. CMXCII. CMXCIII. CMXCIV. CMXCV.) multiplice possideat, ideoque jure restituendi essent, clarissimus Langlés tamen reddere abnuit.

dunt, ab *Ali* filio *Ahmed Esedi Tussensis* Poetae celeberrimi persici anno 447. H. i. e. 1055 Christi, ita ut ad octavum jam seculum aetas ejusdem provecta sit. Scriptura quae primo aspectu *mauritanica* esse videtur, reapse *cufica* cursiva est, jam ad *Neschi* appropinquans; et plus adhuc ab eo divergens quam mauritanica, etiamsi notis diacriticis distincta sit, uti codices asiatici et non ut mauritanici. Colligitur igitur ex hoc codice, quod nos hucusque fugiebat, quinto seculo Hegirae scripturam *cuficam* etiam in Persia in exarandis codicibus abhibitam fuisse; et tardius penitus cessisse characteribus recentioribus *Neschi* et *Taalik* dictis; dum in occidente per *Ommiadas* permaneret, ac hodierno adhuc die in Mauritania ejus reliquiae supersint. Monumentum artis graphicae orientalis pretiosissimum magnaque reverentia eo magis dignum, quod a filio celeberrimi Poetae coevi et aemuli *Ferdussi* exaratum fuerit. Charta bombycina, atramento nigro, interdum rubro, ac viridi in titulis capitum; codex optime conservatus pro tanta aetate, caractere perspicuo ac nitido, cujus specimen in *fodinis orientalibus* tabula aenea expressum oculis curiosorum subjicere fas erit. Agit ordine alphabetico, de materia medica quam autor ex antiquissimis Indorum ac Graecorum medicis scriptoribus collegisse affirmat.

84. عجائب مخلوقات تركي *Mirabilia creaturarum* turcice. Autore *Jasidschiogli Ahmed Bidschan* 12. Epitome celeberrimi operis *Zachariae Cazinensis*.

85. كتاب كنز العلوم و الدرر المنظوم في حقايق علم الشريعة و الدقايق علم الطبيعة لابن تومرت *Thesaurus scientiarum et margaritae in ordine continuatae veritatum scientiae legis et minutiarum scientiae naturalis* autore *Mohammed f. Mohammed Ibn Tomart*. In quinque capita divisum. 1) De scientia legis. 2) De principiis scientiae naturalis. 3) De cognitione intellectus et animae. 4) De praestantia naturae humanae. 5) De scientiis occultis in 4to.

86. Continetur in hoc codice. 1) Tractatus turcicus *الجد فال* dictus de significationibus litterarum Corani in divinatione *Fal* nuncupata. 2) *اسطرلاب ابي سينا* *Astrolabium Avicennae*. Titulus non congruit cum praefatione, qua docemur, hunc Librum petitione *Harun-arraschidi* a doctis aulae suae conflatum fuisse divinationis causa. Continet 144 capita seu titulos pro his, qui sortes consulunt, et responsa ad singula capita, quae, quomodo quaestionibus adoptari debeant, praefatio docet. 3) Commentarius Turcicus primae Surae *Corani* adjectis monitis de usu precum etc. pro usu *Moslemorum* 4to.

87. الحيلة جريية و الفروسية و المدخل في فن الفروسية و الحيلة جريية *Introitus in artem equestrem et stragemata*. Triginta capita de scientiis, axiomatibus, monitis ac providentiis in bello gerendo et exercitu regendo, magis rhetorice quam militariter, nec codex nec *Hadschi Chalfa* auctoris nomen prodit. Character conspicuus 4to.
88. كفاية الوقت لمعرفة الدائر و فصله و الست *Suppellex observatoris temporum* (in moscheis) *in usu circuli, segmenti, et quadrantis ad mesurandum azimuth* (i. e. arcum horizontis inter orientem et occidentem). Compendium pro observationibus astronomicis digestis a *Movakit* in moscheis ad tempus precum, jejunii etc. determinandum. Autor nomine *Mustapha* filii *Ali* hoc munere fungebatur in moschea Sultani Selimi.
89. تقديم البلدان *Tabulae regionum* autore coronato *Amad-eddin Ismail Ben Alefdhal Ali Ejubida* principe *Emessae* def. a. 732. Opus celeberrimum geographicum, quod omnibus non solummodo Philologis orientalibus, sed etiam Geographis, occidentalibus per scripta *Grævii, Reiskii, Köhleri, Büschingii* denique ultimo *Demetrii Alexandridis* abunde cognitum est. Codex hic 817 foliorum, folio maximo, caractere perspicuo et distincto exaratus lacunas nonnullas habet, quibus incuria librarii aut propositum exemplar deficiens causam dedit, quae tamen omnes suppletæ sunt per appendicem 40 foliorum forma minori ac alia manu, sed tamen caractere perspicuo et distincto exaratum, ita ut exemplar completum ac omni ex parte absolutum sit. Charta hujus codicis et appendicis minime laevigata testatur hoc opus in Syria recentioribus temporibus conscriptum fuisse.

VI.

Canones Regnorum.

- Opera hujus generis apud Persas et Turcas (de Arabibus nulla hucusque ad nos pervenerunt) sub nomine *Canunname*, seu *libri Canonum* innotuerunt, variasque leges ad institutiones politicas variorum principum exhibent; codices sequentes cimeliorum turcicorum bibliothecae Caesareae Vindobonensis partem praecipuam constituunt.
90. *Canunname* τὸ *Muezinzade f. Ali* qui regnante Sultano *Ahmede I.* fungebatur officio publici aerarii inspectoris, notitiasque suas omnes ex fontibus pragmaticis hausit. Opus tripartitum. *Liber primus*. De gradibus et feudis militaribus, septem sectionibus ac conclusione constat. 1) De *Beglerbeghis*, et canonibus ad eos spectantibus. 2) De *Sandschakbeghis* et canonibus ad eos spectantibus. 3) De officiis *Def-*

terkaja et *Timartefterdar* singulorum *Sandschagorum*. 4) De *Sipahis* ac *Timariotis Sandschagorum*. 5) Quid sit *Timar*, *Ziamet*, *Kilidsch*, *Hissa*. 6) De confusione, qua labefacta sunt haec feuda. 7) Conclusio de cura arcendi excidium feudorum.

Liber secundus hujus operis, tractat de exercitu osmanico, numero, ac stipendio ejus, item de officiis aulae ac imperii:

I. Exercitus terrestris. Sectio 1) De *Jenitscheris*. 2) De *Sipahis*. 3) De *Dschebedschi* (custodibus armamentarii) 4) De *Topschi*. (i. e. de iis, qui bellica tormenta instruunt.) 5) De *Toparabadschi* (i. e. de iis, qui tormenta transferunt.)

II. De classe, ac navali.

III. De aulae comitatu exteriori, qui Sultanum sequitur ad bellum, septem sectionibus.

IV. De aula interiori Sultani, quatuor sectionibus.

Liber tertius. Est codex poenarum Sultani Suleimani, quatuor sectionibus. Finivit autor opus suum anno 1029 Hegirae.

91. Canones fisci singularum provinciarum imperii Turcici in percipiendis redditibus, ac tributis de fundo et de fructu ejus, exaratus caractere admodum lectu difficili peculiariter in rationibus publici aeraarii adhibito. fol. max.

92. *Catalogus* e cancellaria *Reis Mustapha Efendi* de collatis feudis aliisque expeditionibus pragmaticis currente anno Heg. 1087 (1669) Codex fol. max. oblongo, caractere, ut supra, exaratus, ac tempore bellorum turcicorum inter manubias *Vindobonam* advenisse creditus.

93. *Tabula rationum fisci* caractere شکسته seu قومه i. e. fracto ac cyphris Divani conscripta: Textus brevitatis ac forsan etiam secreti causa passim persicus; Numeri potentiae litteris semiscriptis, quas primus in lucem edidit celerrimus S. de Sacy in tabula aenea grammaticae suae adjecta. *Vocabulum Turcicum* قومه seu *fractura* cum scriptura *carmatica* non confundenda est, quae, etsi a pluribus Philologis orientalibus prout genus scripturae *cuficae* tradatur, tamen apud Orientales recentioris aevi nullo modo innotuit.

94. *Canunname* Sultani Suleimani, sive ejus decreta ad quaestiones *Mufti Ebusuud Efendi*, compluraque statuta de feudis.

95. Collectio *Canonum*, *Fermanorum*, *Instrumentorum* variorum etc.

96. نصیحتنامه Liber Canonum Sultani Ibrahimii sub nomine *Liber Consilii* notissimus.

VII.

Historici.

Arabes.

97. *Admonitiones et considerationes circa agros septos ac monumenta Historiae Aegypti* autore *Scheich Takieddin Ahmed f. Ali Almakrisi* m. 845. Opus celeberrimum et maximae autoritatis de Historia Aegypti, quod per copiosa ex eodem excerpta, quae clarissimus *de Sacy* in Anthologia ac *Abdollarifi* versione vulgavit, magis inclaruit, quam per catalogos bibliothecae regiae Lutetiensis et Escorialensis illud memorantes: In septem partes divisum: 1) De terra Aegypti. 2) De urbibus ac incolis ejus. 3) De *Fostat* seu *Misr* antiqua. 4) De *Alkahira*. 5) De vicissitudinibus, quas experta est urbs *Kahira*. 6) De Regibus. 7) De caussis Aegyptum subvertentibus. Exemplar nostrum duobus tomis perspicue concriptis absolutum est, quorum primus sub numero praesenti, et sub numero:
98. Tomus alter ejusdem operis.
99. *Mortes virorum illustrium ad docendos filios aevi*. Autore iudice *Schemseddin Ebilabbas Ahmed f. Mohammed* celebri sub nomine *Ibn Chaligan* mort. anno 981. Opus celeberrimum, inter Historiae orientalis fontes praecipuum, de quo catalogos praefatos Bibliothecae Regiae Lutetiensis et Escorialensis, *Herbelotium* ac denique tabulam tenoris ejusdem, quae ultimo in provinciis belgicis in lucem edita est, consulere licet. In persicum translatum pro *Sultano Selimo I.* a pluribus continuatum fuit. Exemplar nostrum tribus tomis constat, quorum sub hoc numero primus.
100. Ejusdem operis tomus secundus.
101. Ejusdem operis tomus tertius.
102. *Sacharium*. Autore *Ibn Ebi Chodscha Ahmed f. Jahja Telmesensis* mort: 776. qui illud composuit anno 757. pro Rege *Nasr*. Agit septem capitibus de rebus aegyptiis. 1) De proprietatibus numeri septenarii. 2) De praedilectione Sultanorum pro hoc numero. 3) De relatione climatum ad hunc numerum. 4) De *Sultano septimo*. 5) De gestis ejus. 6) De eventibus mirabilibus. 7) De interpretatione aliquot locorum Corani; accedit appendix in 7 iterum partes subdivisa.
103. *Prata aurea in historia Arabum*. Titulus operis eximii historici autore *Mesudi*. Hujus utilitatem clarissimus *Deguignes* in collectione pretiosissima *Notices et extraits des manuscrits de la bibliotheque du Roi*, primus animadvertit. Sed hic pars est

solummodo hujus operis a nativitate Prophetæ usque ad initium Imperii *Abbassarum*.

104. تاريخ الخلفاء *Historia Chalifarum*, autore *Dschelaleddin Abdorrahman f. Ebibekr Esseyuti*. def. a. 911. Opus omnibus praeferendum aliis de historia Chalifarum tractantibus, judice *Hadschi Chalfa*.
105. تاريخ الحكماء *Historia Philosophorum* autore *Mohammed B. Abdolkerim Schehristani* def. a. 548. Elegantissimo caractere exarata, nomine auctoris omnibus Philologis orientalibus satis commendata.
106. تاريخ سلاطين روم *Historia Imperatorum Graecorum*, fol. Incipit a *Constantino magno* et pergit post interitum Imperii Bysantini usque ad Sultanum *Murad IV.* a. 1624 aerae christianae. Conscripta per *Ferrach Daimus* Interpretem gallicum a. 1715 *Sidoniae*.
107. سيرة امير المؤمنين الحاكم بامر الله و ما فيها من العجايب والغرائب *Biographia principis fidelium Hakimbiemrillah, et de eventibus mirabilibus illius tempore biographice et historice*. i. e. descriptive et chronologice, autore *Ahmed f. Abdollah f. Chalegan*. An idem sit ac *Plutarchus arabicus* qui sub nomine filii *Chalegan* inclaruit, dubitare fas est, quia ille *Ahmed filius Mohammedis*, hic *Ahmed filius Abdollahi* nuncupatur. Huic dubio plus ponderis addit materia voluminis, quae revera magis nugatorie ac fabulose conscripta nobis videtur, quam biographice et historice. Adest solummodo tomus secundus in fol. 559. paginarum.
108. مرج الزهور في وقايح الدهور *Pratum floridum eventuum temporum*; autore *Seid Mohammed Ben Ajas Alhanefi*, duobus voluminibus, quorum primum in 46 capita divisum agit de divisione geographica terrae, de maribus, fluminibus, montibus etc. dein de Historia Prophetarum ab *Adamo* usque ad *Mohammedem*. Volumen alterum tractat materias varias theologicas, intermixtas anecdotis et historiis, exaratus fuit hic codex caractere nil minus quam bello, anno 1112 (1700) 4to.
109. Continet hic codex distincte exaratus, sed nonnullis in locis humiditate mendosus, complures tractatus historicos celeberrimi *Makrisi* sub titulis sequentibus:
 - I. كتاب البيان و الاعراب عما يارض مصر من الامراب *Liber explicatorius et exegeticus de Arabibus in terra Aegypti degentibus*: Nomina variarum tribuum Arabicarum, quae Aegyptum incolunt, originemque earum recensens.
 - II. كتاب النزاع والتخاصم فيما بين بني امية وبني هاشم *Historia contentionis et inimicitiae inter familiam Ommiadarum et familiam Prophetæ*.
 - III. كتاب جني الازهار من البروض المعطبار *Flores exquisiti ex hortis fragrantibus*; quod est compendium operis geographici *ايجايب الاقطار*

i. e. *hortus fragrans de mirabilibus regionum*. Autore *Ebi Obeidollah Mohammed f. Mohammed f. Abdallah f. Abdal-mumin Al-homairi*.

IV. *Notitia ejus*, کتاب في معرفة ما يجب لال البيت الشريف من الحب علي من عدائهم *quod decet familiam Prophetarum, cujus jura contra inimicos eorundem asseruntur*. Codex hic eo pretiosior, quia tractatus hi nec *Hadschi Chalfae* cogniti erant.

110. *Historia Susanae ac liber secundus Machabaeorum*, scripsit Monachus quidam syriacus in charta Europea *Viennae* anno 1720 – Oblatus dein codex collegio S. I. 1733.

111. *Jucundum spectantibus Historiam Chalifarum ac Sultanorum, qui regnarunt in Aegypto*. *Historia* compendiosa Aegypti usque ad expugnationem per *Osmanos* autore *Merii f. Jusuf Hanbalensis Hierosolymitani*, qui illud composuit pro *Asmisade* tunc judice Aegypti.

Persae.

112. *Hortus puritatis in Historia Prophetarum, regum ac Chalifarum*. Autore *Mirchond* Historiographo celeberrimo, cujus specimen laboribus clarissimorum *Jenisch, de Sacy et Wilken* debemus. Constat introductione et septem partibus: Introductio de studio historico Pars. 1) *Historia creationis mundi et Prophetarum*. 2) *De Domino Prophetarum (Mohammede) ac quatuor primis Chalifis*. 3) *De Omniadis ac Abbassidis*. 4) *De regibus contemporaneis familiae Abbassarum*. 5) *De Dschengischano ac filiis ejus*. 6) *De Timur ac filiis ejus*. 7) *Historia Sultani Baitu*. Conclusio de variis mirabilibus mundi. Opus nostrum duobus tomis folio maximo constat, quorum primus introductionem ac tres priores partes, secundus partes posteriores ac conclusionem continet. Tomus primus sub hoc numero, alter sub numero sequenti

113. *adhuc a Lutetiis expectatur*. Nam cum bibliotheca Imperialis *Lutetiensis*, ut patet e catalogo manuscriptorum pag. 265 sub numeris LV. LVI. LVII. LVIII. LIX. LX. totum hoc opus possideat, excepta quarta solummodo parte (LVII.) juxta statutam normam de remittendis duplicatis quarta haec solummodo pars retinenda, sequentes autem videlicet: quinta, sexta, septima ac conclusio Bibliothecae *Caesareo Regiae reddendae* erant, quod clarissimus vir *Langles*, custos codicum manuscriptorum, quem penes erat cura examinandi codices ac remittendi duplices, ultro ipse, prout aequum illi vide-

batur, hunc codicem se nobis remissurum scheda autographa pollicitus est.

114. تاج المآثر في التاريخ *Corona monumentorum historicorum*, autore *Sadred-din Mohammed f. Hassan Nizami*. Tertius est hic hujus nominis autor, nullo modo cum *Nizami e Kendsch* oriundo, aut antiquiori *Aaruzi* dicto, confundendus. Ab illo compositum est hoc encomium Sultani *Schehabeddin Abulmozafer f. Sami. f. Hossein* quinti principis *Dynastiae Guridarum*, et principis *Abdolharess Ibek* unius Mamlucorum ejus, cujus facta stylo poetico, magis versibus quam oratione soluta describuntur.
115. لب التواريخ *Medulla historiarum*. Compendium historiae autore *Emin Jahja f. Abdollah f. Kazvinensis* tempore *Schah Ismaelis f. Haideri* exaratum. V. transl. in *Büschings Magazin*. XVII.
116. قصص الانبيا *Historia Prophetarum* autore *Mohammed f. Hassan*.
117. تاريخ طبرستان و مازندران *Historia duarum provinciarum Mazenderan et Tabaristan*, e duabus aliis historiis congesta, et quidem ex historiis *Mevlana Evlia et Mevlana Rujani*. Adjecit autor solummodo regnum *Kajumersi et Seid Kavameddin*, obtulitque opus suum principi *Kargia Mirza Ali* filio *Kargia Sultan Mohammed* principi *Dilomitarum*. Auctor noster ille est, quem *Hadschi Chalfa* post *Rujani*, autorem *Historiae Taberistanensis* nominat *Zahireddin f. Seid Nasireddin Almeraschi*; pergit usque ad annum 881 Hegirae.
118. سبعة الاخبار و تحفة الاخبار *Rosarium optimatum ac munusculum notitiarum*, autore *Dervisch Mohammed*. Est tabula genealogica universalis ab *Adamo* et prophetis incipiens, post quos dynastias quatuor *Persarum* et dein 12 alias enumerat videlicet: *Ommie, Abbas, Saman, Sofar, Dilemi, Alsoboktegin, Chovaresm, Seldschuk, Salgar Molahid, Dschengisi, et Osmani* usque ad Sultanum *Selim I.* Codex in se convolutus; aliud exemplar deductum usque ad Sultanum *Suleiman II.* aliud tantum inchoatum.

Turcae.

119. تاج التواريخ *Corona historiae* autore *Mevlana Saadeddin f. Hassan* celebri sub nomine *Chodscha Efendi* m. 1008. Annales Imperii *Osmani* ab initio ejusdem usque ad tempus *Suleimani*, fol. Pars ejusdem innouit translationibus interpretum *Spiegel, Leunclavii, Bratutti, Podesta et Kollarü V. Schlözers Kritische Nebenstunden*.
120. Ejusdem operis, forma in 4to. Tomus I. foliis deauratis, corio turcico flavo compactus.

121. Ejusdem operis Tomus II.
122. Ejusdem operis Tomus III.
123. Ejusdem operis Tomus IV.
124. *تواريخ آل عثمان Historia Osmanica*; Compendium ignoto autore usque ad *Sultan Bajased II.* 896 in 12.
125. *فصول حل وعقد و اصول خرج ونقد Sectiones de solutione et partitione fundamenta impensarum et reddituum.* Autore *Ali Efendi* celeberrimo Historiographo turcico, qui ipse hoc compendium redegit ex opere suo universali *الاجبار كنه Cumulus notitiarum* dicto
126. *روز نامه seu Calendarium perpetuum* autore *Scheich Wefa* fol.
127. *تاريخ بجوي Annales Osmanici* ab anno 967 usque ad regnum *Murad IV.* autore *Betschevi* sic cognominato, non quod a *Vienna*, quod etiam *بج* dicitur, sed ex quinque ecclesiis oriundus erat,
128. *فذلكه Annales Osmanici* autore *Hadschi Chalfa* ab anno 1000 usque ad 1065, quos deinde variis aliis excerptis auxit *Naima*, cujus historiae plurimum ab illo traxit.
129. *داستان سلطان سليم Historia Sultani Selimi I.* ab anno 918 — 926 passim versibus intermixta incipit: *قصه پرداز اول*
130. *نخبة التواريخ Selectus Historiarum* autore *Mohammed f. Mohammed* Adrianopolitano, 87 dynastiarum historiam continet, oblat: *S. Osman II.* anno 1020.
131. Pars secunda praefati operis a *Sultano Suleimano I.* ad *Ahmed I.*
132. *تاريخ طبري Historia τ8 Thabari.* Tranlatio operis celeberrimi patris historiae orientalis. fol.
133. *Historia turcica* anonyma biographiam martyris *Mahmud paschae* continet.
134. *تقويم التواريخ Tabula chronologica Hadschi Chalfae* abunde celebris.
135. *تنقيح تواريخ الملوك Abstersio historiarum regum* autore *Hossein Hezarfenn.* Compendium aestimatissimum turcicum, novem capitibus, historiam celeberrimarum dynastiarum perstringens ab initio mundi usque ad finem regni *Sultani Mohammed IV.* 1099 H. 1687 Ch.
136. *حديقة السعدا Hortus beatorum* autore *Fuzuli*, qui excerpserit e libro *روضة الشهداء i. e. hortus martyrum*, historiam proelii *Kerbela.*
137. *تاريخ محمد نشايجي Historia Mohammed Nischandschi.* Compendium historiae osmanicae, jussu Sultani *Suleimani* conscriptum. Nominatur haec *parva* in oppositione cum magna τ8 *Dschelalzade.*
138. Idem opus, caractere inter *Neschi et Divani* exaratum folia 117 8vo.
139. *تواريخ آل عثمان Historia familiae Osmanicae* a condito imperio 816 ignoto autore, stylo incompto rudique.

140. تذكرة الأولياء *Vitae Sanctorum* autore *Sinaneddin Jussuf* def. a. 891. continet vitas 70 Sanctorum Islamiticorum.
141. سلسلة نامة *Liber Catenarum* i. e. Tabulae genealogicae ab mundi initio usque ad tempus *Suleimani II.* adjectis picturis elegantibus praecipuorum Prophetarum Regumque, pictore *Hussein* anno 1104 H.
142. Translatio harum tabularum per *Leopold de Talman*, Interpretem Caesareo Regium L. L. OO. 1725, dein *Residentem Internuntium et Oratorem* apud Portam Ottomanicam.
143. سبعة الاخبار *Rosarium notitiarum* non confundendum cum سبعة الاخيار (V. No. 118) etiamsi fere ejusdem argumenti. Sunt nempe Genealogiae Prophetarum Mohammedis, dynastiarum *Ommie*, *Abbasi*, *Samani*, *fam. Buje*, *fam. Saboktegin*, *Chovaresm*, *Molahid*, *Seldschukidarum*, *Osmanidarum* picturis elegantissimis distinctum.
144. سبعة الابار *Rosarium justorum*. Tabula genealogica in modum operum سبعة الاخبار et سبعة الاخيار composita, imperante *Sultan Selim II.* Continet prophetas, antiquos Persiae Reges, stirpem *Mohammedis*, dein dynastias *B. Ommie*, *Abbas*, *Saman*, *fam. Buje*, *fam. Soboktegin*, *Chovaresm*, *Molahid*, seu *Assassinorum*, *Dschengischani*, et *Osmanorum* usque ad *Selim II.* sine picturis.
145. تذكروء لطيفي *Ephemerides Poetarum Turcicorum* autore *Latifi*, fragmentum tantummodo, quod incipit cum *Kemalpaschazade* et finit cum *Corcud*.

VIII.

Rhetores, Ethici et Politici.

Arabes.

146. مقامات الشيخ حري *Consessus Scheichi Hariri*. Opus excellentissimum, et laude extollendum ob elegantiam ac ornamenta elocutionis, atque post Coranum omnibus aliis operibus, soluta oratione conscriptis arabicis praeferendum; adeo celebre est, ut nihil laudis nobis indulgeat. Quid de hoc codice unico R. *Arida* sentiat V. *Fundgruben Tom. I.* *)
147. Idem opus exaratum per *Michaelem filium Antonii Es-saref Tripolitanum* 1153.
148. *Commentarius in idem opus*; suppresso nomine auctoris, inter tot commentatores quisnam eorum sit, nobis non liquet, sed fortasse

*) CC. *Arida* Prof. L. L. O. O. in aula Universitatis Vindobonensis pag. 452. Tom. I. *Fodinarum Orientalium* plura disseruit de pretio hujus codicis ex ipso autographo desumpti anno 640 (i. e. uno saeculo peracto post annum 516 quo Auctor decessit) et coram celeberrimis *Scheichis* damascenis collati ac emendati.

comparatione cum aliis exemplaribus, nomen auctoris prae se ferentibus eruere licebit. Incipit الحمد لله الذي تلالا شواهد قدرته علي وجنات ما الموجودات و تشهد بان لا شريك له

149. *Polus lactitiae in descriptione generum vini*; auctore *Isaac Ibrahim filio Alkassem*, qui illud composuit anno 340 H. Est anthologia completissima ex auctoribus, qui metricè aut prosa oratione scripsere in laudem et vituperationem vini. 692 pag. 4 maj. *Tomus I.*

150. Ejusdem operis *Tomus secundus.*

151. *Conventus rumenses*, auctore *Ahmed Rumi ex Akhissar*, qui hoc volumine collegit varia ad elucidanda quaedam e libris صحاح الحديث i. e. *Verificator traditionum* et مصابيح الظلم *Lucernae tenebrarum*; in 50 conventus divisus in imitationem consessuum *Hariri*.

152. *Liber Kolaila et Demna*. Liber alias tam in Oriente quam Occidente sub Nomine fabularum bidpajensium notissimus, 14 capitibus constat, tempore *Nuschirvani* per Philosophum *Barzuje* in *Persiam* allatus, ibi in idioma *Pehlevicum*, ac dein in *Arabicum*, translatus per *Abdollah f. Ali Alahvazi* pro *Jahja f. Chaled Barmecida* a. 165 Hegirae; quam translationem praesens continet codex; ter in *Persicum*, jussu *Abulhassan Nasr f. Ahmedis Samanidae* per quemdam eruditum aulae suae virum, quam versionem *Rudegi* versibus reddidit; secunda vice jussu *Behramschah f. Mesud* per *Nasrillah f. Mohammed f. Abdolhamid*; tertia denique pro principe *Sohaili Hossein*, uno ex proceribus Sultani *Bikara* per *Hossein f. Ali Alkaschefti*; et haec ultima translatio persica sub nomine انوار سهيلي *Envari Sohaili*, hodie in manibus Persarum versatur; denique in turcicum conversus per *Ali f. Saleh* sub nomine *Humajuname* et per *Ali Ben Felah* Cazvinensem in idioma tataricum. Praeter has septem translationes orientales *pehlevicam*, *arabicam*, triplicem *persicam*, *turcicam*, et *tataricam* in *Europa* dein innotuit per versiones complurimas in omnibus linguis occidentalibus.

153. *Monita ad eos qui adhortationes negligunt*. Auctore *Ebileis Nasser f. Mohammedis Samarkandensis* def. 375. 64 Capitibus. Dicit *Zehebi* ex hoc libro complurima deprompsisse *Ebubekr Mohammed Ettermexi*. Ex sigillo pluribus foliis impresso patet hunc librum ad pium aliquod legatum, *Wakf* dictum, pertinuisse in urbe quinque ecclesiarum.

154. *De praestantia temporum*; auctore *Ebubekr Ahmed f. Hossein f. Ali Albihaki*. 4to.

155. *Philosophemata Tadscheddini Atallah* def. 709. Sententiae morales mysticae, quarum sensum absconditum complures Commentatores, quos *Hadschi Chalfa* recenset, eruere conati sunt.
156. Sententiae morales a christiano monaco conscriptae.
157. *Margaritae consilii gubernatoribus oblatae*. نصيحة ولات الامور. Liber de arte gubernandi.
158. *Liber septenarius de admonitione utili*. Autore *Abunasr Mohammed f. Abdor-rahmani Hamadanensis*. In praefatione autor rationem reddit, quare ob excellentiam numeri septenarii in septem capitibus de praestantia septem dierum hebdomadis egerit, septem nam esse *coelos, planetas, terras, inferna, membra praecipua corporis, partes Corani, aetates hominis etc.*
159. *Donum temporis, Regi Suleimano oblatum* a *Mohammed f. Alansari Nablusensis*. Continet versus Corani, traditiones, monita, poemata etc. decem capitibus.
160. Collectio sententiarum moralium arabicarum per *Monachum Georgium*, dedicata *Eliae Fachr* praesuli *Divani* rosettensis.

Persae.

161. *Versio Persica fabularum vulgo bidpajensium dictarum V.* N. 152. انوار سهيلي
162. *Annona Regum* autore *Seid Ali f. Schehid Hamadanensis* def. a. 786; decem capitibus; 1) De fide. 2) De submissione. 3) De bona indole. 4) De officiis erga parentes. 5) De institutione regendi. 6) De regno actuali معنوي 7) De rebus permissis ac prohibitis. 8) De quieto animo. 9) De patientia. 10) De Turpitudine superbiae.
163. *Consilia Regum Exemplar splendidissimum oblatum Sultano Schahroch* anno 813. divisum in quatuor partes مقصد et 10 Sect. 1) De intentione principis. 2) Principem oportere servare leges divinas. 3) Versus selecti pro Principe ex Corano. 4) Traditiones. 5) De pretio imperii ac regni. 6) De iniquitate quae est noxa imperii. 7) Regentem maxime admonitione egere. 8) De veracitate ac benevolentia. 10) De conditione eorum quibus fas admonendi principes.
164. *Collectio Hussein Schahi de via salutis*. ديوان حسين شاه در علم سلوك. Liber asceticus de سلوك 4 capitibus tractans.

Turcae.

165. *Liber imperialis: i. e. Versio turcica fabularum bidpajensium de quibus V. No. 152.* Exemplar elegans 306. foliorum;

exaratus fuit hic codex per *Bekir f. Sadik* praeconem *Adrianopolitanum* anno 979 pro *Vasii Tschelebi* autore ipso cujus nomen primo folio auro inscriptum est.

166. Idem liber caractere minus eleganti, caractere cursivo 4to.

167. ملاذ المتقين و ملجأ الصالحين *Refugium timentium Deum ac asylum piorum*; autore *Mohammed Aarifi* ex *Hamid* oriundo. Composuit anno 974. Tractat de virtutibus omnis generis 91 Capitibus. Character medium tenet inter *Neschi et Divani*. 583. pag. folio.

168. ترجمة مهمل العابدين *Translatio viae colentium Deum* autore *Ebi Hammed Mohammed Gazali* 505 maj. in 7. عقبات divisum. origine arabicum, in turcicum translatum per *Elias f. Abdollah Nihani*. Opus celeberrimum ethicum.

IX.

Historiae Fabulosae Ερωμανεις (*Romans*) vulgo dictae.

Etiam si apud Orientales ipsae fabulae sub nomine حكايت i. e. Historiae veniant, tamen hi eas secernunt a scientia historica, quae proprie تاريخ i. e. *Scientia eventuum chronologice determinatorum* nuncupatur. Nomina, quibus pro narrationibus fabulosis utuntur, sunt: قصة et سيرة quibus gallicum *mémoires* et *contes* optime respondet. Originem trahunt haec opera in litteratura Arabum ex primis biographiis ac relationibus bellicis heroum *Islamiticorum*, quibus jam ab initio multa commentitia adjecta fuere, et quae primus collegit *Ibn Heschem*. Sed si altius repetas, ingenium primaque materia harum fabularum ab *Indis* et *Persis* ad *Arabes* emanavit.

169. قصة حنتر *Historia Antar* alias *Antara* dicti herois ac Poëtae celeberrimi Arabum, cujus *Poëma*, inter septem *Caabae* suspensa, immortalitati adservatum est. Opus hoc voluminosum, modo pluribus, modo paucioribus tomis constat, pro libitu librariorum, qui nunc grandiori aut minori forma, nunc densiores, aut tenuiores tomos compingunt. Sic exemplaria ejusdem operis, quae viginti, triginta, et usque ad sexaginta voluminibus constabant in Syria et Aegypto occurrunt. Praesens codex ex Aegypto in Bibliothecam Caesaream allatus hucusque quantum scimus in Europa unicus est, nam exemplar ejusdem operis a *Cl. Hamiltono* pro collectione elginiana emptum una cum aliis cimeliis hujus collectionis in neavigatione periit, aliudque exemplar pro collectione *S. Ducis Gothensis* a *D. Seezen* emptum hucusque in Europam allatum fuisse nobis non liquet. Praesens co-

dex 33 ternionibus folio constabat, quorum duo ultimi cum in ho-
 spitio hominum a pestilentia purgandorum deperditi fuissent, re-
 stituti sunt duobus aliis alterius exemplaris in 4to. ita ut parva lacuna
 solummodo remanserit inter 31 in folio et 32 in 4to; nunc septem tomis
 compactum, quorum sex in folio, septimus in quarto. Character, scrip-
 tura duplex; nam primi tres tomi charta tenui laevigatissima, scriptura
 antiqua ac valde eleganti *Neschi* exarata sunt anno Heg. 871. sequentes
 tres tomi in charta recentiori Cahirensi, caractere rudi minime eleganti
 sed facile lectu scripti sunt. Ultimus denique tomus charta fusca, crassa,
 et obsoleta sicut inveniuntur hi codices in manibus *Scheichorum* deserta
 habitantium, a quibus duos eorum in castris britannicis prope *Alexan-*
driam, totum autem opus *Cahirae* a *Scheicho* bibliopolarum coemi-
 mus. Materia hujus operis, quae maxime ad cognoscendos mores,
 indolem, naturam Arabum opitulatur, jucundior utiliorque nobis vi-
 detur, quam celebratissima *mille et una nox*, non quidem illis com-
 paranda quoad fictiones, quibus haec prorsus caret, nam veram
 historiam esse affectat; Nil de geniis, magis, talismanis ac animalibus
 fabulosis ibidem occurrit, et si incredibilia invenies de fortitu-
 dine herois, qui centum ac mille hostium solus invulneratus caedit,
 aut de celeritate equi generosissimi, qui ventum praevertit etc. haec
 potius hyperbolae styli, quam fictiones fabulosae censendae sunt,
 quae juxta opinionem Orientalium veritati historiarum nunquam nocent.
 Totum igitur opus se veram esse historiam profitetur tribuum
 principalium Arabiae et praecipue tribus *Abs* ex qua *Antar* oriundus
 a tempore *Nuschirvani* Regis persici, usque ad tempus *Mohammedis*,
 fidelior tamen in pingendis moribus, quam in eventibus referendis.
 Stylo saepe florenti et venusto, versibus intermixtis, nonnunquam
 plane sermone pedestri ac vulgari; complurimis in locis adul-
 terationes archetypi per augmentationes recentioresque interpreta-
 tiones ostendit. Quid censeat de merito ac stylo hujus operis lu-
 men litteraturae orientalis clarissimus *W. Jones*, cui tantum volu-
 men XIV. tractare contigit V. in *Commentariis* ejusdem de Poësi *As*.
 Tractat quidem praecipue de amoribus *Antaris et Ablae* sed etiam de
 historia prolium corundem usque ad mortem Herois. Opus illius gene-
 ris quod hodie *Roman de Chevalerie* nominare consuevimus, et quam-
 quam non vertendum, propter copiam voluminum, tamen delibandum,
 et in historiam continuantibus excerptis, nulla mores describentia loca
 negligenda putaverim; ideo auxiliante Deo in lucem reddere proposi-
 tum est. Autor ab initio usque ad finem semper apparet *Asmai* cele-

berrimus ille Philologus ac Poeta aulae *Harun Raschidi*, sed nonnunquam nominantur et alii autores et fontes qui nobis a scriptoribus praecipue a *Meddahis* seu encomiastis officinarum *Cahvé* dictarum, interpolati, videntur; est enim hic liber, et non ut vulgo in Europa fertur *mille et una nox*, fons historiarum, quae conventus ac mapalia undique in Arabia ac Aegypto implent, et quamvis hi encomiastes materiam earum nonnunquam desumant ex aliis hujus generis operibus fere omnibus ab Aegypto prodeuntibus uti: قصة الدولة: *Kossat Dulhemmet*. سيرة الامين و الامون *Siret Elemin vel Mamun*. سيرة بني *Siret B. Hilal*. سيرة اسكندر *Siret Iskender*. سيرة بدرنار *Siret Bedernar*. سيرة جودر *Siret Abulabbas*. سيرة ابو البعاس *Siret Suleiman*. سيرة سليمان *Siret Suleiman*. سيرة حاكم *Siret Hakem*, et quorum plurima sedulus viator ac investigator Cl. D. Seezen pro collectione *Gothensi* comparavit, tamen *Historia Antarae* judicio nostro ac totius *Syriae* ac *Aegypti* cunctorum facile princeps censenda est.

170. Historia fabulosa turcica gestorum Herois *Seid Battal*. Codex deficiens in initio et fine. Pluribus vicibus occurrit hoc opus in catalogo bibliothecae lutetiensis. No. CCCXVII. CCCXVIII. CCCXXXVIII. CCCXXXIX. CCCXL. CCCXLI. CCCXLII.

171. *Gaudium post afflictionem* Collectio narrationum fabularum turcicarum de 1001 noctibus et aliis. *Hadschi Chalfa* duo alia opera arabica sub hoc titulo refert, quae cum nostro nil commune habent; codex sub eodem titulo existit in Bibliotheca Regia Luteiensi Nro. CCCLXXXII. sed nullum horum quatuor operum, nobis hucusque cognitorum continet fabulas a *Petit de la Croix* sub nomine 1001 *dierum* vulgatas, quas hoc titulo inscriptas affirmat; et quas donec textum originalem alicubi existere nobis non constabit, apocryphas ab autore solummodo ex variis fontibus conge-
stas, aut in imitationem 1001 noctium compositas fuisse, censemus.

172. Historia principis *Seifolmoluk* cum *Bedioldschemal* ex 1001 noct.

173. Historia 40 *Veziriorum* a *Galland* potius gallice reddita.

174. *Liber exemplaris* autore *Lamii*, fabulas varias turcicas exhibens.

175. Idem opus.

176. Apophtgmata ac Historia *Nasreddin Chodschae* qui Turcarum *Eulenspiegl* tempore *Iilderim Bajazed* vixit.

178. Folia aliquot Historiae fabulosae *Kahramani* ac alia anonyma, adjectis variis miscellaneis orationibus, traditionibus, canticis etc.

X.

Poetae Lyrici.

Arabes.

179. العروض *Tractatus de arte metrica* autore *Abulfeth Osman* arabice.
180. نصرة الغريض في نصرة القريض *Splendor florum palmarum in adjuvandis carminibus*. Autore *Ali Mozaffer f. Alfadhl f. Jahja* tractat: 1) De poëtis in genere; 2) De quibus poëtae uti liceat, et de quibus non liceat. 3) De praestantia poëseos. 4) De laude et vituperio. 5) De eo in quo excellendum sit poëtae.
181. المعلقات *Septem carmina de Caaba suspensa*; quorum singula a variis Philologis OO. edita, simul translata ultimum germanice prodierunt cura cl. *Hartmani*.
182. ديوان المتنبي *Divan* seu collectio poëmatum principis poëtarum arabicorum post Mohammedem, *Abu Said Ahmed f. Hossein, Kenditae* defuncti, a. Heg. 354. Existunt plus quam 40 commentarii hujus poëtae, qui vi ingenii inflammatus ut *Mohammed* de poëta propheta fieri sperabat, ideoque *Motennebi* i. e. *prophetiam affectans* dicebatur.
183. شرح البرده *Commentarius τ8 Borda* i. e. Poëmatis *Kaab f. Zoheiri*, autore *Hassan f. Hosseini*, qui hunc commentarium composuit *Cahirae* in honorem *Alipaschae*.
184. انوار العقول من كلام وصي *Divan Ali* generi Prophetae sub nomine *وصي* *Lumina mentium ex verbo Prophetæ monentis*.
185. Continet hic codex: 1) *Kasside* autore *Chizr Esch-scherbini*. 2) *Divan Mohammed f. Mohammed Ebibekr Al-dschaabari*. 3) Admonitionem τ8 *Ibnalwardi*. 4) Tractatum juridicum sub titulo prolegomenorum τ8 *Sanusi*. 5) Item alium sub titulo: كتاب الوصف الذميم في فعل اللائم *Vituperatio actionum nefastarum*.

Turcae.

186. ديوان حافظ *Collectio poëmatum principis Lyricorum persicorum Schemseddin Mohammed Hafsi, Schirazensis*. Fol. max. elegantis. Specimina hujus poetæ mystico erotici, qui Orientalibus *lingua mysteriorum* لسان الغيب dicitur, varia inclaruere in variis Europae linguis; latine, per duo clarissima litteraturae orientalis sidera *Jones* et *Revizky*; anglice, vertentibus *Nott, Ousely*, et *Gladwin*; germanice, interprete *Wahl*; sed tota ejusdem germanica versio nostra, nonum in annum pressa, nunc apud Cottam Tubingae in lucem proditura est.

187. Idem opus perperam scriptum.
 188. Idem caractere tenui sed eleganti.
 189. Aliquantulum rudius.
 190. دیوان جامی Collectio poëmatum lyricorum celeberrimi *Dschami*. Exemplar splendidissimum cujus primo folio inscriptum est *sexaginta* aureis emptum fuisse.
 191. دیوان کمال حسینی *Divan* poëtae Lyrici *Kemal Hodschendensis*. Scriptura elegantissima, una cum picturis venustissimis quas *vignettes* diceremus ad initium et finem cujuslibet *odae*.
 192. *Odae mysticae sine nomine auctoris.* 12.

Turcae.

193. دیوان نجاشی *Divan* poëtae *Turcae Nedschati* def. an. 915. Heg.
 194. Idem opus.
 195. دیوان مبد الباقی *Divan* poëtarum *Abdolbaki et Chiali*.
 196. دیوان محبتی *Divan Muhibbi* i. e. *Suleimani Legislitoris*.
 197. Excerpta e variis poëtis celebribus ut *Baki, Fasli, Haireti, Chiali, Sati, Revani, Mesihî, Chalissi, Emri etc.*
 198. ترجمان الغیب فی حل مقال الریب *Interpres mysteriosus in solvendis vinculis privignorum*, autore *Mohammed Kemali*. Poëma mysticum, cui fragmenta accedunt, tractatus de peregrinatione, et alius de medicina in versibus.
 199. Poëmata, *odae*, et *hymni*, quos *Dervisis* mos est cantare.
 200. Collectio canticorum, ترکی dictorum variis auctoribus.
 201. Collectio ejusdem generis.
 202. Excerpta e poëmatibus ۱۸ *Scheichi* et aliorum.
 203. مجمع seu Collectio variorum excerptorum e poëtis ut supra.
 204. Collectio ejusdem generis.

E r o m a n t i c i.

Persae.

205. خمسه نظامی *Liber quinquepartitus* ۱۸ *Nizami*. Opus celeberrimum quod constat: 1) *E Libro fortunae*. 2) *Chosru et Schirin*. 3) *Leila et Medschnun*. 4) *Heft Peiger* seu septem veneres. 5) *Iskendername*. Dividuntur saepe opera in quinque aut septem partes a celeberrimis Poëtis persicis, ita ut quantum *Bocacii* ac Reginae *Navarrensis* decameronones celebres inclaruerunt. Sunt autem libri quinquepartiti celeberrimi 10 sequentes. *Nizami, Dschami, Chosru dehliaci, Abul-atha Kermanensis, Nami*, persice. *Dschelili Brusensis, Sinani f. Suleimani, Moidi, Jahja*, turcice. *Nevai* alias *Mir Alischir tschagataice*.

206. *خمسده جامي Liber quinquepartitus ۷۸ Dschami.* Continet: 1) Librum liberorum, 2) Rosarium justorum. 3) Historiam *Josephi et Zuleichae*. 4) Historiam *Leilae et Medschnuni*. 5) Expeditionem *Alexandri*.
207. *يوسف و زليخا Historia Josephi aegyptiaci et Zuleichae.* Exemplar splendidissimum pro quo 20 aureos solutos fuisse ex notula ibi adscripta patet.
208. *مهر و مشتري Historia erotica Mihr ac Müschteri* autore *Mohammed f. Ahmed Attar* Tebrizensis, qui id composuit a. 778. Constat 5120 versibus.
209. Idem opus.
210. *ليلي و مسنون Historia Leilae et Medschnun* autore *Hatefi* 12.
211. *سپهري و چوگان Sphaera et malleus quo agitur* autore *Aarifi*. 12.

Turcae.

212. *Historia Josephi aegyptiaci et Zuleichae* autore *Hamdi*. Opus celeberrimum omnibus aliis ejusdem nominis praeferendum.
213. *خور و خاور Chor u Chaver*, i. e. Sol et Luna autore *Hamidi*, qui scripsit tempore *Sultani Murad II*.
214. *شاه و کدا Rex et mendicus* autore *Jahjabeg*.
215. Idem opus.
216. Idem opus.

Didactici et Mystici.

Persae.

217. *کليات سعدی Omnia opera Saadi*, quem nominasse sufficit. Collegit ea *Ali* filius *Ahmed* filius *Abunasr*. Continet opera ejusdem omnia praeter *Rosarium* ac *Hortum*, quae sub titulis *Gulistan* ac *Bostan* separata habentur. Continet igitur *مجالس الخمس Conventus quinque نصيحت* *Librum consiliorum Regum*, *قصايد Kassaid* arabicas et persicas.
218. Idem opus.
219. *جوهر الذات Essentia personae.* Opus mysticum poëtae persici *Attar*, quod 66 aureis venundatum fuisse, primo folio inscriptum est. Sigillum in medio libri impressum, indicat hunc codicem exemplar fuisse *Sultani Schahroch*. Legitur enim ibidem *من خبنة كتب سلطان الاعظم* *E thesauro librorum Sultani Schahroch Behadir*, e cujus possessione venit in illam *Sultani Osmanici* cujusdam, cujus sigillum primo folio impressum, sed oblitteratum nomen *Sultani Bajazedis II*. exhibuisse videtur. *Hadschi Chalfa* hoc opus non memorat.
220. *بوستان و گلستان Hortus et Rosarium ۷۸ Saadi.* Codex elegantissimus do-

natus Bibliothecae Caesariae Regiae a B. de *Schwachheim* Ministro Internuntio, 15 Junii Perae 1758 in 4to majore.

221. *Rosarium Saadi* corio turcico rubro aurato distinctum 8vo.
222. Idem opus — 12.
223. Idem opus — 12.
224. Idem opus — 8.
225. Idem opus — 4.
226. Idem opus — 4.
227. Idem opus 4to cum versione interlineari turcica.
228. Commentarius exordii *Rosarii* et *Saadi*.
229. Commentarius *Rosarii*, autore *Sudi* ubi commentarios celeberrimos ante illum conscriptos aut probat aut refellit ita ut : سروري عیسی ابن سید علی کافی شمعى in margine persaepe citentur.
230. *Hortus*. Exemplar splendidissimum 36 aureis emptum picturis ornatum, more persico elegantissime compactum exterius cum figuris depictum, intrinsecus deauratum. Sigillum sultanicum, ex quo constat hoc exemplar *Sultani* alicujus fuisse, pene deletum, ita ut nomen *Sultani* legi nequeat.
231. Idem opus.
232. Idem opus.
234. Idem opus, initium deest.
235. Commentarius et *Bostan* autore *Sudi* qui ut *Sururi Saadium* et *Hafizum* duo poeseos persicae lumina commentatus est. Alii commentatores hujus operis praeter *Sudi* ac *Sururi* sunt *Schemii* ac *Alhaval Brussa* oriundus.
236. *Poëma mysticum* autore *Ghazali* ex urbe *Mesched* oriundo ab illo *Alikulichano* oblatum.
237. *Mesnevi*. Opus celeberrimum mysticum *Scheichi Dschetaled-din Mohammed f. Mohammed Balchensis*, qui dein *Iconii* mortuus anno 670 Hegirae sex libros composuit. Est hic liber canon quasi ac evangelium *Dervischorum* ordinis *Mevlevi* qui adhuc hodie inter ordines monasticos turcicos primum locum obtinent.
238. *Septem Throni* i. e. *Constellatio ursae majoris* autore *Dschami*. Est liber in septem partes divisus juxta modum librorum quinquepartitorum aliorum Poëtarum. Cum *Dschami* librum quinquepartitum, de quo supra locuti sumus, jam composuisset, duobus adjectis poematibus ad septenarium numerum produxit atque inde *Satentrionem* nuncupavit. Continet: 1) *Librum catenae aureae*. 2) *Saman u Ebsal*. 3) *Donum liberorum*. 4) *Rosarium justorum*. 5) *Histo-*

riam *Josephi et Zuleichae*. 6) Historiam *Leilae et Medschnuni*. 7) Librum moralem de signis nobis *Talisman* dictis.

239. روضة الاخيار و تحفة الابرار *Hortus bonorum ac donum justorum* alias *Beharistan* dictum; opus soluta oratione et versibus mixtum ex quo Anthologia persica plura specimina exhibet.

240. تحفة الابرار سبعة الابرار *Rosarium justorum*; autore *Dschami* una cum *dono liberorum*; sunt duae partes libri quinquepartiti. V. sub No. 206 et 238.

Turcae.

241. كلام رفيعي *Poema mysticum* autore *Refü* eleganter exaratum.

242. گلشن راز شرح *Commentarius poëmatis mystici Gülschenras* autore *Mohammed f. Jahja f. Ali*. fol. min.

243. محمدية *Mohammetismus* seu doctrina islamitica Autore *Mohammed Jazidschi Ogli*; 9109 versibus constat.

244. Idem opus deficiens.

245. مولود *Hymnus* in nativitatem *Prophetæ* autore *Suleiman Brussensi*.

247. Fragmenta poëmatis in laudem *Mohammedis*.

IX.

Scriptores de scientia Legis i. e. Theologi ac Juris periti.

248. وقاية الرواية حل المعلقة من وقاية الرواية في مسائل الهداية *Solutio locorum obscurorum*, operis cui titulus: *Tutela traditionis in quaestiones de directione*. وقاية الرواية *Tutela traditionis* etc. est opus celebre autore *Mahmud f. Obeidollah machjolensis*, quod complures commentarios nactum, inter quos praesentis codicis autor *Obeidollah f. Saad* qui se discipulum dicit auctoris وقاية ٢٨; tractat ordine consueto de singulis capitibus juris Islamitici cujus scientia علم فقہ dicitur, quaeque bifarie dividitur in علم علم ac الفروع i. e. *Scientiam radicis, et scientiam ramorum* i. e. *doctrinam dogmaticam et juridicam*.

249. ملتقى البحر *Confluxus marium*. Corpus juris *Islamitici* congestum ab *Ibrahim f. Mohammed, Halebensi* ex praecipuis operibus juridicis videlicet: ex وقاية الكثر الهداية مسائل القدوري المختار Juxta sententiam doctorum hanefiticorum anno 923 a pluribus commentatum. Ex hoc opere cl. *Mouradga d' Ohsson* praecipuam materiam sui hausit.

250. الفرائض شرح *Commentarius in opus de partibus legitimis haereditatis* per *Dschemaledin f. Alhadscheb* caractere mauritanico.

251. الحاجب *Expositio utilitatis in purgandis principiis Theologiae*, autore *Ibnal-hadscheb*; est commentarius in

- opus celeberrimum تنقيح الاصول i. e. *purificatio principiorum* dictum quod composuit *Obeidallah f. Mesuud Alhadscheb*.
252. Liber turcicus 77 capitibus tractans de omnibus officiis Islamismi sine nomine auctoris 4to.
253. شرح فرايض *Commentarius de partibus legitimis haereditatis*, quem sequitur tractatus de eadem materia autore *Taschkoprisade*.
254. كتاب مستقيم *Liber semitae rectae* anonymus turcicus pro *Sultano Murad III*. 18 capitibus de officiis religionis tractans. 4to.
255. منية المفتي *Portus Mufti*, autore *Jusuf f. Said f. Ahmed Sedschestani* de jurisprudentia islamitica علم الفرع singulis capitibus ex ordine tractans.
256. مجمع البحرين و ملتقى النهرين *Concursus duorum marium, et conflictus duorum fluviorum* autore *Mozaffereddin Ahmed f. Ali f. Thaleb* noti sub nomine *Ibnes-saati* an. 694. Collegit hoc opus ex quaestionibus ٢٨ *Kuduri*, et ex opere ٢٨ *Ebi Hafs Ennesefti*, quorum primum de essentia jurisprudentiae فقه alterum vero de differentiis sectarum orthodoxarum agit. Hoc opus commentati sunt multi.
257. Pars corporis juris Islamitici principio et fine carens
258. وصيتنامه برکلي محمد افندي *Liber admonitionis*, autore *Mohammed Efen-di* Perga oriundo. Est liber elementaris de articulis fidei et de primis religionis officiis, qualis nobis catechismus dicitur, magni habitus Constantinopoli, ubi etiam typis vulgatus est.
259. Liber turcicus de officiis *Islamismi* autore *Kotbeddin f. Mohammedis*.
260. شرح عقايد *Commentarius in opus dogmaticum ٢٨ Nesefi*; agit de praecipuis الاحكام quae sunt aut *practica* عليه aut *theoretica* فرعية suntque opposita *dogmatibus* عقائد, quae dividuntur in *radicalia* اصلية et اعتقادية *canonica*. Scientia de praecipuis dicitur *Scientia legum ac praeceptorum* علم الشرايع و الاحكام altera scientia dogmatis الاعتقاد و التوحيد adjectus est catechismus persicus.
261. درر الاحكام في شرح فرر الاحكام *Uniones praeceptorum in commentandis margaritis praeceptorum Islamismi*. Est commentarius operis celeberrimi dogmatici احكام dicti, quod composuit *Monla Chosru* anno 695 qui plurimos nactus est commentarios.
262. مهمات القضاة لاحتياجهم اليه في كل مهمات *Adjutorium judicum in negotiis gravissimis*. Autore Judice *Hamza*. Continet formulas instrumentorum decretorumque judicialium arabice.
263. Opus de traditionibus propheticiis autore *Abdollatif f. Abdolaziz* celebrati sub nomine *Ibnal Malek*. Origines fontium ac praecipua-

rum autoritatum traditionis, continet 12 capitibus 2222 traditiones propheticas.

264. Commentarius in opus منية المصلي *seu portus orantis* autore *Ibrahim f. Mohammed f. Ibrahim*. V. dein sub No. 270.

265. Continet hic codex: 1) Codicem de jurisprudentia ordine consueto. 2) Decretum e collectione decretorum *Fetwa* dictorum *Mufti Abdolganizade*. 3) تحفة الملوك في الفروع *Donum regum in ramis jurisprudentiae* autore *Zeineddin Mohammed f. Ebibekr f. Hassan Errasi*. Epitome jurisprudentiae seu علم فقه decem libris.

266. Idem opus praecedens.

267. Tractatus anonymus de officiis religionis turcicae.

268. Tractatus similis, turcice.

269. تعلم المتعلم في طريق التعليم *Instructio studentis in via docendi*. Tractatus de praestantia scientiae in genere et jurisprudentiae seu ٢٨ فقه particulariter.

270. Idem opus quod sub No. 264.

271. Continet hic codex varios tractatus de scientia legendi Coranum.

1) Folia aliquot tractatus versibus conscripti de hac arte. 2) Tractatum persicum sine initio de eadem materia. 3) Commentarium operis ٢٨ *Dschezeri* de lectura Corani. Autor Commentarii est *Abujähja Zekheria Alansari*. 4) Tractatum de eadem scientia علم القراءات والتجويد dicta. 5) Tractatum de arte scribendi *Coranum*.

272. Tractatus de oratione.

273. رسالات كمال پاشا زاده Tractatus ٢٨ *Kemalpaschazade*. Numero 24 tenoris juridici ac theologici. Primo folio inscriptum est: 1569 *hab ich dieses Buch bei Weissenburg bekommen den 20. May*.

274. Quinquaginta tres quaestiones propositae *Scheicho Sidi Abdolbaki f. Scheich Jusuf Ezerkani*; una cum responsis de variis dogmatis ac juris materiis.

275. Codex pretiosissimus ob varietatem tenoris. Sunt XIX. tractatus religionis Drusorum a Missionario seu الداعي ad propagandam sectam hanc contra Christianos aequae ac Moslimos, forma epistolarum conscripti. Autore *Moktana Bohaeddino*, qui se *alam sinistram*, *ministerium quartum*, nominat. Fuit autem hic *Moktana* quintus minister religionis *Drusorum*, a quo plures tractatus fundamentales habentur (V. Chrest. arab. pag. 401. II.) Praesentes epistolae monitoriae scriptae sunt ab anno XV usque ad annum XXII ٢٨ *Kaimezzeman* i. e. *Hamsae* qui est proprie fundator religionis *Drusorum*. Cum uti e fine epistolae septimae constat, annus decimus sextus hujus aerae respondeat anno

422 Hegirae, annus primus ejus aerae incipit anno 406 Hegirae i. e. vigesimo imperii ٢٨ *Hakem* in cujus persona Deum sese manifestasse credunt *Drusi*. Referri igitur debet missio *Hamsae* seu fundatio religionis *Drusicae* ad annum 1015 aerae christianae. Incipiunt finiuntque hae epistolae cum laude Dei ac Domini *Hakem*, ac servi ejusdem *Imami* Rectoris temporis *Hamsae* قائم الزمان Tituli epistolarum sunt sequentes:

- I. الجهرية II. المسيحية et III. التعقب particulariter contra Christianos qui textibus ex evangelio allatis admonentur ad amplectendam veram religionem Unitariorum seu Drusorum. Ultima scripta est ad Michaellem Armenum (Paphlagonem) successorem Romani Argyropuli Imperatoris byzantini, qui cum thronum anno 1034 conscendisset ac epistola haec ante annum 422 Hegirae (1034 Christian) exarata fuerit, liquet eam ad *Michaellem* non qua Imperatorem sed designatum successorem ac institutorem filii ejus Constantini datam fuisse.
- IV. الايقاظ والبيان Excitatio et declaratio ad incolas *Iracae, Persidis, Bagdadi*.
- V. الحقايق والاذنار *Veritates et sponsiones* ad incolas *Syriae, Antiochiae, Kanesrin Haleb* et vallis deauratae.
- VI. الفضل و المفضل *Praecellens et praecellentia elatus*.
- VII. رسالة العرب Epistola ad *Arabes* i. e. *Incolas Hedschasi, Aegypti, Jemeni*, duarum *Iraccarum* etc. exaratae. Anno 422. Hegir.
- VIII. هداية النفوس *Directio animarum* exarata anno 17. *Hamsae* seu ٢٨ قائم الزمان *Regulatoris temporis*, cujus laus laudi *Hakemi* conjuncta semper fini epistolae subjungitur his formulis. الحمد لله المولانا الحاكم الاله et الشكر للإمام الهادي قائم الزمان ولي وعبد. Laus *Hakem* Deo unico. وحده et gratiarum actio *Imamo* Directori *Regulatori* temporis, amico et servo ejus.
- IX. رسالة الهند Epistola ad *Indos* anno 17. aerae *Hamsae*.
- X. التفرع و البيان *Ramificatio et explicatio*; dicit in hoc epistola *De dschal* seu *Antechristum* oriturum esse ex colle vini الخمر تل seu Halep.
- XI. تأديب الولد *Castigatio Filii*. Epistola admonitoria ad filium suum.
- XII. القاصعة للفرعون *Castigatoria ad Pharaonem*, quo nomine intelligit falsum missionarium seductorem quempiam.
- XIII. ابو اليقظان *Pater vigilantiae* ad quemdam *Scheichum* Unitariorum *Ebilkassem Nasr f. Futuh* quem admonet ut transferat se ad arcem quampiam maritimam.
- XIV. تمييز الموحدين *Distinctio Unitariorum* ad incolas Aegypti quos sub nomine الهياكل seu templorum alloquitur.

- XV. *مرود قائم الترمان* Epistola scripta anno vigesimo *Hamsae*.
- XVI. *التعنيف والتعجين* *Objurgatio et vituperatio*, eodem anno ut prior.
- XVII. *الوادي* *Vallis ad Unitarios* in regione *Taheral-sadi*.
- XVIII. *القسطنطينية* *Constantinopolitana*, ad *Constantinum filium Romani Argyropuli*, ad *Episcopos*, et *Patricos Imperii Graeci*.
- XIX. *السفر الى سيادة ال محمد* *Litterae ad Dominos distinctos familiae Mohammedis*. Enumerantur hic quatuor religiones principales, *Christiana*, *Judaica*, *Musulmana*, et *Magica seu Brahmanica*, sectaeque sequentes novem, quarum doctrinam respuunt veri Unitarii:
- 1) *النصيرية* *Nosairye* (qui hodie adhuc Syriam incolunt) (V. Niebuhr)
 - 2) *الجارودية* (6) *الكيسانية* (5) *الشطية* (4) *Asseclae Isaaci rubri* (3) *الحرابية* (3) *القطعية* (2)
 - 7) *الزيدية* (8) *الموسوية* (9) *الكشكايه* (9) *الموسوية* (8) *الزيدية* (7)
- Praetensiones illarum vanae sunt ad seducendos populos nullumque donum praeponunt nisi idola vaccae et ovis* (cultum vituli a quodam Haeretico constitutum.)
276. *جامع الغنون في اقوال الاربعه* *Collectio notitiarum ex dictis quatuor Antistitum orthodoxorum*; autore *Omer f. Ahmed. f. Ebibekr*.
277. *جامع الفتاوي* *Collectio decretorum quatuor Pontificum legis Islamiticae*. Autore *Ali Efendi* secundum ordinem capitum codicis Juris.
278. *جز الاول جامع البخارا* *Pars prima collectionis traditionum*, autore *Imam Eli Abdollah Mohammed f. Ismail f. Ibrahim Bucharensi*, celebratissimo traditionum doctore. Numerus traditionum ab illo collectarum septem millia transgreditur. Fons alter post *Coranum* totius legislationis Islamiticae, quae *Corano* ac *Sunnae* i. e. scripturae ac traditioni innititur. Accedit huic fragmento *Bocharae* aliud epitomes de libro *وقاية الرواية في مسائل هدايه* *Tutela narrationis in quaestionibus de directione salutis*. Autor operis primi est *Ali f. Ebibekr Almorgainani*, autor alterius operis *Mahmud f. Obeidallah Almahjoli*. Utrumque opus plures Commentatores et Glossatores persecuti sunt.
279. *تأييد الملة* *Confirmatio sectae*. Liber in refutationem Christianorum et Judaeorum. 5 capit. Autor *Ibrahim f. Mohammed*. In eodem codice caractere mauritanico exarato continetur alia refutatio sub titulo *المجادلة مع اليهود والنصارى* *Liber disputationis cum Judaeis et Christianis*, cui adjectus liber de dictis *Aristotelis et Abuwelidi f. Raschidi*.
280. *كتاب الرد في المسلمين* *Liber refutationis Moslimorum*. Sunt disputationes habitae in Syria a *Monacho Georgio* in conventu *St. Simeonis* cum tribus Theologis Mohammedanis coram Sultano *Zaher Bibars. f. Jusuf. f. Ejub f. Salehi*.

281. صدر الشريعة *Principium jurisprudentiae*. Est Commentarius celeberrimus et in turcica institutione jugiter traditus in opus superius dictum *Wikajet*.
282. Liber minime obvii generis ab Europeo quodam ut apparet a reformata religione apostata et postea clandestino suae fidei cultore, exaratus esse videtur: continet: 1) Tractatum de lingua persica discenda. Phrases varias una cum versione. 2) Fundamenta religionis mosaicae et christianae h. e. decem praecepta Dei, orationem dominicalem, et *credo* quinque linguis caractere turcico exarata sermone croatico, hungarico, germanico, italico. Hucusque ad fallendos solummodo tutores Moslimos, qui hunc librum forte evolverent, conscripta esse censemus; et materiam hujus libri praecipue sub hoc titulo contineri *الامان تركي Cantica Germanica* i. e. Hymni ecclesiastici ac liturgiae ecclesiae reformatae, lingua germanica, sed litteris turcicis exarati; adjectus est denique paragraphus de epochis principalibus historiae Osmanicae, de diebus fastis ac nefastis, de divinatione; exaratus est codex in charta europea non levigata, scriptura eleganti sed quae tamen manum alienam prodit.
283. مقدمه قطب الدين *Prolegomena Kotbeddin* autore *Mohammed Nigujensi* dein *Nicaeensi*, Liber turcicus de exercitio devotionis.
284. عشقنامه *Liber amoris*. Liber turcicus e persico translatus autore *Abdolmedschi f. Firische*. Accedit tractatus de valore litterarum ac de methodo legendi *Coranum*.
285. Commentarius in *Kasside* de methodo legendi *Coranum*, cui titulus *فضيلة اتراب القصايد في اسنى المقاصد Kasside praestantissima in scopo altissimo attingendo*. Autore *Seheich Abulcassem*, qui in epitomen redegit praecepta de arte legendi ac recitandi *Coranum*, quae invenerat in operibus شاطبي اباهر المقنع ٧٨ *Schatebi, Abaomer, Almokannaa*.
286. منافع قراة *Emolumenta lectionis Corani*. Autore *Temimi* ex arabico in turcicum translatus autore *Fetheddin*, qui rogatus a *Firuspascha* hoc munus suscepit.
287. Psalmi *Davidis* arabice.

XII.

Collectanea.

288. مجموعة مختلفة عربيہ ترکیہ فارسیہ *Collectanea varia arabica, turcica, persica*: Continet excerpta soluta oratione ac versibus. Praeter alia continet hic codex: Quamplurima excerpta e principe Rhetorum persico-

rum Historiographo *Wasaff*; poëmata varia turcica, arabica, persica; carmina *Mesnevi* cum commentario; *Kasside* arabicam *Chamriye* dictam; epistolas arabicas variorum autorum. *Kasside* missam ab Imperatore graeco *Nicephoro* ad Chalifam *Motei lillah*, et cui respondit *Scheich Ebubekr Alkefal* juxta relationem *Ismail f. Alhadadi* legati *Chalifae* et *Scheichi Ibad f. Serhen Elmosaferi Esch-schatebi* una cum nominibus *Scheichorum*, in quorum praesentia perlecta fuisse fertur haec *Kasside*. Poëma ٢٨ *Ibnalvardi* sub nomine *Lamiat* cognitum. Poëma ٢٨ *Tograi* eodem nomine *Lamiat* celebratum, cum commentario ٢٨ *Ebibekr Alakberi Hanbelitae*, elegantissime scriptum. Caetera excerpta cursim, sed non ardue ad legendum caractere modo *Taalik* modo *Divani* conscripta.

289. ٢٨٩٠ Alius liber collectaneus hujus generis.
290. ٢٩٠٠ Traditiones, orationes, epistolae, cantica.
291. ٢٩١٠ Excerpta turcica ac arabica.
292. ٢٩٢٠ Poëmata turcica, arabica, traditiones, orationes.
293. ٢٩٣٠ Fabulae quaedam turcicae.
294. ٢٩٤٠ Cantica, exempla scripturae.
295. ٢٩٥٠ Initium operis *Gülschenras*, cantica.
296. ٢٩٦٠ Cantica; plurima folia alba.
297. ٢٩٧٠ Libellus forma oblonga continens cantica turcica.
298. Parënesis ascetica ad Monachos.
299. Continethic codex: 1) Commentarium initii ٢٨ *Mesnevi*. 2) Duas *Kasside* sub titulo ٢٩٨٠ *قصيد الابرار* una autore *Atar* et altera *Mir Chosru*.
300. Continentur in hoc codice versus turcici, series *Scheichorum*, liber oneirocriticus, orationes arabicae, distica mysteriosa etc.

XIII.

Corani ac Commentatores ejus.

301. Coranus in 4to in theca ex pergameno.
302. Coranus in 4to in theca ex pergameno.
303. Coranus in 4to in theca ex pergameno.
304. Coranus in 4to in theca ex pergameno.
305. Coranus in 4to in theca ex pergameno.
306. Coranus in 4to in theca ex pergameno.
307. Coranus caractere mauritanico exaratus usque ad finem *Suræ*
الانعام

308. Coranus a Sura يس usque ad finem.
309. Coranus forma minima octogena vix pollicis magnitudine, ob minutissimum characterem, qui pene microscopico legi potest, notandus ac rarus.
310. Coranus in 4to in theca ex pergameno.
311. Coranus elegantissimus instar christiani libri liturgici compactus in theca ex corio nigro.
312. Coranus caractere non minus perspicuo, folio.
313. Coranus forma 4ta
314. Coranus usque ad Suram التكويد
315. Pars Corani incipiens a Sura الزلزلة التسا usque ad Suram
316. Pars Corani incipiens a Sura مايدہ usque ad Suram النحل inclusive.
317. Corani pars incipiens a Sura عمران usque ad Suram الملك inclusive.
318. Pars Corani incipiens a Sura مايدہ usque ad Suram الموزة inclusive.
319. Coranus ab initio usque ad Suram القلق
320. Coranus forma 12.
321. Coranus forma 12.
322. Coranus in forma 4. corio compactus.
423. Coranus in folio. Exemplar splendidissimum non tantum magnitudine chartae ac characteris, nitore interno ac externo conspicuum, sed etiam versione interlineari, textui tenui calamo adscripta. In primo folio hunc codicem *centum thaleris* emptum fuisse, indicatur.
324. Coranus forma 12.
325. Surae الانعام * السجده * الفجر adjectis precibus الارود dictis *Scheichi Hamideddin*.
326. Coranus forma 12.
327. Sura الانعام aliaque, dein preces turcicae variae 12.
328. Sura الانعام una cum picturis turcicis. 12.
329. Fragmenta Surarum variaeque preces turcicae. 12.
330. Preces variae arabicae.
331. Pars Corani a Sura لقمان usque ad suram عبس inclusive.
332. Pars Corani a Sura LXVII. usque ad finem.
333. Coranus cui deest Sura 1ma ac initium secundae.
334. Vltimae Surae Corani, accedunt nomina Dei, descriptio Prophetarum, variaeque preces.
335. Pars Corani incipiens a Sura الفتح, dein versiculi e variis Suris electi.
336. الجبر الثالث *Pars tertia* Corani earum partium quae جبر dicuntur. Incipit a versu Surae II usque ad versum 83 Surae III.

337. *الجز الخامس* *Pars quinta* Corani a versu 28 Surae IV usque ad versum 29 Surae V.
338. *الجز الثامن* *Pars octava* Corani.
339. *الجز السادس عشر* *Pars decima sexta* a versu 71 Surae XVIII cum Sura XIX et XX.
340. *الجز الثالث عشر* *Pars decima tertia* a versu 52 Surae XII una cum Suris XIII et XIV.
341. *الجز عشرون* *Pars vigesima* Corani a versu 57. Surae XXVII. una cum Suris 28 et 29. Omnes hae partes caractere ejusdem formae conscriptae adunum idemque exemplar pertinuisse, ac occasione Strigonii capti Bibliothecae Caesariae accessisse videntur, cum numero 339 inscriptum sit: *Strigonio capto anno 1695 liber hic a I. Hartmanno B. Enenkelis inter spolia castris turcici acquisitus Bibliothecae Caesariae Regiae datus anno 1696.*
342. *سورة المجادلة* *Sura altercatio*
343. *الجز الثاني* *Pars secunda* Corani a versu 196 – 254 Surae II^{da}.
344. Surae Corani, et preces arabicae variae.
345. Viginti terniones Corani mauritanice exarati, unus quisque in theca coriaca, inordinati ac adeo mutili sequuntur, ut nihil praeter exercitationem legendi characterem mauritanicum praestent.
346. Surae aliquot Corani.
347. *Coranus* a Sura XXXVI usque ad finem, caractere mauritanico non eleganti.
348. *الامالي* *Lucubrationes orthographicae* in Coranum et alia opera celeberrima autore *Abuomru Osman Ibn Hadscheb* m. 672. Sunt septem tractatus orthographici ac grammaticales quorum *primus* in Coranum, 2) In *Motennebbi*. 3) In opus *المسائل جليله* 4) In opus *المسائل الغريبه* 5) *المسائل الغريبه* المتعلقه بلوات الشرطه 6) *في الامحاث* 7) *في الامحاث* In traditiones propheticas.
349. *تنقيح* *Elucidatio in solutione arcanorum* ٢٨ *Tenkih* autore *Obeidallah f. Mesudf. Omer El-taftazani*, qui in compendium redegit majus opus *Tenkih* dictum, quod est *Tractatus de principiis religionis* *الاصول* quae sunt *Coranus* i. e. scriptura; *Sunna* i. e. traditiones; *canones universales* i. e. decisiones antistitum orthodoxorum ac *Analogia* seu decreta ex Analogia casuum desumpta.
350. Commentarius arabicus Corani anonymus a Sura *مايده* usque *الانعام*
351. Exegesis turcica primae Surae Corani, quam sequuntur preces variae ac doctrina de utilitate earum, tractatus turcicus de officiis religionis etc.
352. *انوار العاشقين* *Lumina amantium*. Est versio turcica operis arabici

الترمان sive *Raritates temporum* cujus autor *Scheich Mohammed f. Saleh* celebratus sub nomine *Jazidschiogli*, quod frater ejusdem, nomine *Ahmed*, in idioma turcicum transtulit tempore Sultani *Muradis II* et absolvit *Gallipoli* anno 855 Hegirae, quinque capitibus; tractat: 1) De creatione. 2) De colloquiis Dei cum Prophetis. 3) De allocationibus Dei ad Angelos. 4) De sermone Dei in die judicii. 5) De verbis Dei in loco constituto. Idem autor partem hujus libri in versus turcicos redegit sub titulo *Mohammedje* quod vide supra 243. 244; ita ut juxta interpretem nostrum in opere prosaico *margaritae absconditae* در مکنون in poetico *res insperatae* امر غیر مننون inveniantur. Opus non tam magni habitum propter materiam a Turcis, quam a nobis propter antiquitatem linguae, quae rudis ac inculta ab elegantia posteriorum saeculorum plurimum differt.

353. Preces variae turcicae una cum exegesi earundem ac officio pro singulis diebus در dictae; sectiones calendarii de influenza temporum anni; denique epochae illustriores historiae ottomanicae.

354. Sura الانعام seu *pecorum* i. e. VI Corani, quae propter utilitatem lectionis prima omnium habetur, cum 70000 Angelorum orent pro lectore (V. Maracc.) Ideo ab omnibus fere devotis Musulmanis circumfertur in paribus libellis qui vulgo (*Inaam*) de nomine Surae vocantur aut etiam *Hamail* quia suspenduntur, unde denominata sunt nostra *Amuleta*. Materia horum *amuletorum*, quorum complura habemus semper fere est eadem. Continent enim Suram الانعام aliasquae plures ultimas *Corani orationes* دعا una cum commentariis utilitatem earundem exhibentibus, *apprecationes* الصلاة in prophetam ac familiam ejus. *Nomina Dei* الاسماء الحسنى centum ac totidem Prophetarum una cum ejusdem descriptione. *Formulas Talismanicas* طلسمات ad depellendas adversitates; denique sigilla varia Prophetarum quibus nomina eorum aut formulae quaedam nunnunquam litteris sed plerumque ciffis inscriptae sunt. Miles turca talem librum collo appensum ferens, illius auxilio ab omni mortis discrimine se tutum ac invulnerabilem putat. Continet igitur presens liber suras الانعام * الرحمن * الاخلاص, traditiones aliquot turcicas, dein orationes, نور * رسول * دعاء فار * dictas.

355. Φυλακτηριον *Vezirii*; preces variae inter quas دعاء جوشن seu *de loricis*. 12.

356. Liber huic similis capto *Strigonio* anno 1695, in Bibliothecam Caesareaes Regiam allatus continet: suram الانعام orationesque varias turcicas.

357. *Oratio pro felicitate* دعاء سعادت una cum tabulis de sorte consultanda. Sigilla prophetarum *Jesus, Davidis, Josephi, Salomonis*.

358. Sura XXXVI *Corani*, يس dicta, quae post VI. maximam autoritatem habet in his libellis et cui plerumque sequentes adjiciuntur usque ad finem *Corani*, sigilla مهر et invocationes طلب 12.
359. Continet varias formulas talismanicas طلسمات 16.
360. Sura XXXVI et finales. Oratio *Eliae*, et 7 versuum, apprecationes, sigilla Jesus, Eliae, Salomonis, aliorumque Prophetarum.
361. Oratio contra *daemones* جن *Dschinn* dictos, alphabeta mystica, observationes astrologicae.
362. Apprecationes, traditiones, orationes variae.
363. Excantationes et vocationes عرايم dictae, quarum scientiam sub hoc nomine V. in synopsi encyclopedica *Hadschi Chalfae*.
364. اسماء حسني *Nomina Dei*, mane vespereque legenda; aliaeque preces matutinae ac vespertinae.
365. Oratione variae una cum commentariis de usu et utilitate earum.
366. Sura sexta *Corani* et aliae dein preces turcicae. 12.
367. Orationes variae ac formulae magicae ميكل dictae, quod est proprie nomen templi. 16.
368. Liber precum inter quas etiam دعاء مناسبات seu *supplicatio efficax* 16.
369. Sura VI. الانعام; Sura *expugnationis* الغنم ac aliae.
370. Surae variae ac officia pro defunctis quae دعاء ميت inscribuntur.
371. Sura VI. orationesque variae, inter quas oratio ad petendam prosperitatem دعاء دولت
372. Ultimae Surae *Corani*.
373. Sura VI. ac finales *Corani*, 100 nomina Dei totitemque Prophetarum, apprecationes in *Mohammedem* ac familiam ejus.
374. Sura VI. sigilla Prophetarum explicata; de divinatione *Corani* فال dicta.
375. Liber precum, inter quas oratio *Scheichi Wefa*.
376. Sura VI. poëma, aliaque.
377. Sigilla variorum Prophetarum, orationes variae.
378. Nomina Dei et orationes Turcicae.
379. Fragmenta diversarum Surarum.
380. Sura VI. aliaque negligenter conscripta.
381. Orationes variae una cum commentario earundem ut orationes تهليل dictae. جيل حفر
382. Sura XXXVI. una cum orationibus turcicis.
383. Fragmenta *Corani* nitido sed tenuissimo caractere 16.
384. Orationes variae, formulae magicae ميكل النهدي dictae.
385. Orationes in variis morbis pro remediis.

386. Sura VI. Orationes, corollaria, et coronaria تاج مرجان dictae. 16.
387. Sura VI. variaeque preces. 16.
388. Sura VI. orationes aprecationesque diversae. 16.
389. Liber similis donatoris nomine notandus; inscriptum enim est ei Bibliothecae Cesareae Regiae datum fuisse a *Petro Passemano* anno 1613, qui dein Archiepiscopus Strigonensis et R. Ecclesiae Cardinalis anno 1634. 16.
390. Orationes variae ut عرش * مصطفى dictae, cifrae mysticae, formulae superstitiosae.
391. Primae duae Surae *Corani* precesque diversae. 16.
392. Oratio نور lucis, quod est etiam nomen XXIV Surae *Corani* et de nomine maximo Dei اسم عظم 16.
393. Sura I et XXXVI. Diversa symbola magica, inter quae illud, quod frameis insculptum est, una cum delineatione frameae 16.
394. Libellus totus sigillis constans, quibus orationes ac formulae variae inscriptae sunt, tanquam si figurae circulari vis quaedam magica inesset 16.
395. Sura XXXVI orationes turcicae 16.
396. Traditiones fabulosae, orationes. 16.
397. Fragmenta *Corani*, orationes. 16.
398. Similis libellus in 16.
399. Orationes variae. Inscriptum est huic codici: *Pro memoria obsidionis Viennensis, in qua Wilibaldus Styrensis die noctuque vulneratos milites assistebat.*
400. Narrationes variae sigillaque explicata.
401. كشف الظنون من اسمي كتب والفنون. *Explicationes nominum librorum et scientiarum.* Dictionarium bibliographicum celeberrimi *Hadschi Chalfae*, quem *Polyhistorum* Turcorum principem nominasse sat est; cum opus hoc utilissimum, et ad cognitionem litteraturae orientalis prorsus necessarium jam ex *Herbelotio* et ex synopsi encyclopedica (*Encyclopedische Uebersicht der Wissenschaften des Orients*) maxime innotuerit. Codex emendatus ac eleganter exaratus, longeque illis praeferendis, qui in Bibliotheca Lutensensi et Vaticana adservantur, quorum primus cum mendis scateat, non mirum tot versioni *Petitianae*, quae Lutetii habetur, σφαλματα inesse. Maximam hujus operis utilitatem quotidie experimur, et modo in conficiendo hoc catalogo experti sumus. Opus eximium ac omni laude extollendum, fons ex quo notitiae ad complendum apparatus Bibliothecae Orientalis expectandae sunt.

Quod felix faustumque sit, omen quod anno 1812 in praefatione Catalogi codicum praecedentium in Metallifodinis Orientalibus publici juris factorum, de reditu reliquorum praeceperam, post tres jam annos feliciter impletum est. Arabes, Persae, et Turcae Metanastae, qui anno 1809 vi armorum ac jure verrino direpti, ac sequenti anno (1810) ex parte solummodo restituti fuerant, anno 1815 Duce ipso Caesare Lutetia ad Lares patrios bibliothecae Palatinae remigrarunt; eorum hic indicem publicamus, ut inter Philologos Orientales doctrinae expugnatores inveniant, qui eos alio in sensu ex Orientis linguis in idioma Occidentis reddant Metanastas.

I. Scriptores de re graphica.

402. Exemplar calligraphicum ad pueros erudiendos propositum, cujus tenorem (etiamsi qualis sit parum referat) hic exponamus. Centuria nominum Dei ac Prophetarum. Descriptiones personarum *Adami, Noe, Abrahami, Lothi, Isaaci, Ismaelis, Jacobi, Josephi, Davidis, Mosis, Aaronis, Jesu, Mohammedis, Ebubecri, Omari, Osmani* ac *Ali*; ubique litteris majusculis, benedictiones subscriptae. 4to.

II. Lexicographi.

403. لغات اختري Lexicon arabico-turcicum auctore *Achteri* fol.
 404. Aliud exemplar ejusdem operis in 4to.
 405. روضه صبيان Rosarium puerorum, glossarium persico-turcicum pro pueris.
 406. Glossarium in voces obscuriores گستان persico-turcicum.
 407. a. مفتاح اللغة i. e. *Clavis vocis*, glossarium persico-turcicum; dein
 b. صد كلمه i. e. *Centum voces Ali arabice cum persica interpretatione* auctore *Mohammed Ben Mohamed Ben Abdoldschelil Er-raschid Alkiatib*.
 c. مفردات و مركبات Voces simplices et compositae arabicae in sermone persico passim usitatae.
 408. لغات امير حسين اياسي Lexicon گستان Emir Hussein Ajassi, persicum turcica lingua explicatum ex apographo Josephi Scaligeri descriptum, a Daniele Heinsio Gandavensi Tengnagelio communicatum ac ab illo auxiliante interprete aliquo, festinante calamo latine versum anno 1614. folio.
 409. Sylloge miscellanea vocabulorum arabicorum, persicorum, turcorum et armenicorum cum interpretatione latina; item Calendarium Sanctorum arabice a Tengnagelio ex codice palatino exscriptum. folio.

410. Similis sylloge ac praecedens, in 12mo, cui adjectum est Andreae Bellunensis glossarium nominum arabicorum ex Avicenna mere latinum, vocabulis arabicis juxta pronuntiationem praemissis.

III. Grammatici ac Rhetores.

411. اجد هوز Abecedarium arabicum pro erudiendis pueris in syllabizandis vocabulis.
412. فتح معطي الامنية بشرح الاجرومية *Apertura Largitoris securitatis in commentatione operis syntactici Edschrumije, auctore Ebibekr Ben Ismail Eschschenewani.* Est hic Commentarius epitome commentarii majoris ejusdem auctoris in idem opus, quod vide sub Nro. 39.
413. كتاب اوضح المسالك الي الفية ابن مالك *Liber semitarum lucidissimarum ad opus Elfie i. e. Millenarium* ⁂ *Ibn Malek* auctore *Abdollah Ben Hescham Al-anssari En-nahwi* nato A. H. 708 (1308) Cairi et ibi defuncto A. H. 761 (1359) Opus *Elfie* ⁂ *Ibn Malek* non minorem in Africa ac Hispania arabica famam obtinuit quam opus *Kafie* ⁂ *Ibn Hadscheb* in orientalibus Islamismi regionibus. *Ibn Hadscheb* praeter opus syntacticum *كافية Kafie* composuit et aliud grammaticum *Schabijet* شابية in quod commentatus est *Ahmed Ben Hossein Al-dschasberdi.* Hujus commentarius sequitur priorem in hoc codice, qui totus manu mauritanica exaratus duos praestantissimos Commentatores syntaxeos ac grammatices arabicae continet; finitus in 4to anno H. 941 (1534)
414. شرح الاجرومية Commentarius in opus syntacticum *Edschrumije* (V. sub Nro. 39.) auctore Christiano qui nomen suum per modestiam reticuit, sed se Christianum esse per invocationem trinitatis proficitur. Codex diversicolori atramento eleganter exaratus manu *Stephani Legrand* Interpretis gallici Cairi A. Ch. 1752.
415. الكافية الوافية بشرح الكافية *Quod sufficit in commentatione operis Kafie.* In legione Commentatorum syntaxeos ⁂ *Ibn Hadscheb* praefulget poeta persicus Monla *Dschami*, cujus opus sub titulo praefato in hoc codice continetur. Alii ejusdem operis Commentarii jam sub numeris 23 et 25 praecesserunt. Composuit illud pro Veziro *Ibrahim Ben Baghrusch Bilka.*
416. فوائد وافية في حل مشكلات الكافية *Commoda sufficientia in solutione difficultatum operis Kafie,* Commentarius ⁂ *Kafije* ab autore ipso pro filio suo *Siaeddin Jussuf* compositus.
417. حواشي في الفوائد الضيافة Notae marginales in Commentarium ⁂ *Kafie* quem modo sub titulo *Commodorum sufficientium* recensuimus auctore

- Assameddin Ibrahim Ben Mohammed Ben Arabschah Al-isfaraini* demortuo anno A. 943. filio Historiographi celeberrimi Timuri.
418. شرح *Mirah* Commentarius operis grammatici *Mirah* (quod vide sub Nro. 26) sine nomine auctoris.
419. خلاصة الاعراب *Nux inflexionis*, commentarius operis grammatici شرح (quod vide sub Nro. 26.) auctore *Hadsch Baba Ben Hadsch Ibrahim Ben Hadsch Abdolkerim Ben Osman*. Alium hujus operis grammatici Commentarium sub Nro. 33 et 38 recensuimus. 4to.
420. شرح *Samaschari* Commentarius in epitomen syntaxeos شرح *Samaschari*, auctore *Mohammed Ibn Abdol-ghani Erdebilensi*. Aliud hujus operis exemplar in codice Nro 39 continetur. Aliud شرح *Samaschari* opus quod fusius pertractat Syntaxim vide sub Nro. 44.
421. بام لامراف عن قواعد الاعراب *Adjumentum arabismi ex regulis inflexionis*, auctore *Dschemaledin Ibn Hascham*. 8vo.
422. دقايق الحقايق *Argutiae veritatum* auctore *Ahmed f. Suleimani* sub nomine *Kemalpaschade* celebris def. A. H. 940 (1533) idem opus sub Nro. 42 jam occurrit. Opera grammatica et syntactica hic et superius enumerata si conferas, omnia ibidem praecipua Grammaticorum Arabicorum opera hic adesse invenies, tam grammatices i. e. شرح *Sarf* الترف, quam syntaxeos i. e. شرح *Nahw* النحو. Ex syntacticis: كافية *Kafiet* شرح *Ibn Hadscheb*, الفية *Elfiet* شرح *Ibn Malek*, انوزج *Enmuzedsch* et مفصل *Mofassal* شرح *Samahschari*, ارشاد *Irschad* شرح *Tefstasani*; item tractatus de particulis nimirum مائة عوامل *Centum Regentes* شرح *Dschordschaini*, اجرومية *Edschrumijet* شرح *Sanhadschi* et مصباح *Missbah* شرح *Al-Motarrasi*. Ex grammaticis totus cursus grammaticus qui consistit ex شرح *Mirah*, عربي *Isi*, مقصود *Makssud*, بنا *Bina*, الامثلة *El-emsiletol-muchtelifet* et المطردة *El-emsiletol-motarradet*, الامثلة المختلفة *El-emsiletol-muchtelifet* et Abcedario اجد *Ebsched* dicto. Ex his *Mirah*, *Isi*, *Makssud*, *Bina* et Magnum *Emsilet* in unum librum collecti anno elapso (Heg. 1233) ex typographia Constantinopolitana sub nomine صرف جامعي i. e. *corpus Grammatices* prodierunt; liber elementaris utilissimus, qui aliorum codicum elementarium acquisitionem plane supervacaneam reddit, ac ideo Professoribus studiosisque linguae arabicae quam maxime commendandus.

IV. Epistolographi.

423. منشيات رامي پاشا Collectio pretiosissima litterarum officii *Veziiri Ramipascha*, durante biennio, quo Supremo Imperii munere fungebatur i. e. ab anno H. 1114 (1702) ad 1116 (1704) inclusive

ad Gubernatores Imperii, Ministros, Principes externos etc. exaratarum; Scriptura non solum valde legibilis immo et elegans. 4to 556 pag.

424. منشیات ابراهیم بك الدفتری *Litterae Ibrahim Beg quaestoris*, filii *Chudawirdi* i. e. *Theodati*, qui tempore, quo ab Imperatore Suleimano in officio Curatoris aquaeductus *meccensis* constitutus erat, ex Archivis Cahirinis varia pro historia ottomanica maximi momenti diplomata ac documenta descripsit publicique juris fecit. Tales sunt litterae Sultanorum *Bajasedis* I. ad *Timurum* et *Chanum Tatarorum*; *Suleimani* ad *Schahum Ismaelem* et responsoriae ejusdem; Diplomata Vezirorum, Ducum, Gubernatorum, gratulatoriae de victoriis relatis, de αλώσει urbium, denique relationes judicum aliaque instrumenta juridica. 4to
425. Collectio similis litterarum officiosarum ab Interpretē gallico *Le Grand* manu eleganti conscriptarum, ex initio saeculi decimi octavi. Sunt plerumque credentiales et recedentiales legatorum gallicorum ottomanicorum et persicorum; litterae ad *Schahum Persiae* et *Emirum Marocci*, ὑπομνήματα (Mémoires) in negotiis variis a ministris gallicis ad portam relata, formulae relationum, cheirographorum etc. Accedit apologus ex fabulis τῷ Bidpai adscriptis, persice et turcice una cum versione et analysi latina.
426. اشا Formulae variae epistolarum.

V. Medici, Philosophi, Physici, Mathematici.

427. جوامع المقالة الاولى من كتاب جالنوس في المعجونات *Collectanea libri primi Galeni de Antidotis*. Codex antiquissimus, 32 foliorum maximorum, continens excerpta *Joannis Grammatici Alexandrini* ex libris Galeni de theriaca et antidotis, quorum tenorem pro genio suo in tabulas redegit, et multa ex proprio commenta arabica adjecit, de quibus nullum in Galeni operibus vestigium reperimus; caractere diversicolori passim aureo exaratus variisque imaginibus distinctus, quarum primae sunt icones novem Medicorum Philosophorumque quibus compositio Theriaca, sub nomine *Andromachi* celeberrimae adscribitur Nimirum sunt: *Andromachus*, *Heraclides*, *Phlagoras* (?) *Pythagoras*, *Marinus*, *Galenus*, *Pherecys* (*Pherecydes*?) *Magnes* et alter *Andromachus*. Post recensitos horum annos vitae narratio incipit de inventionē theriacaē per *Andromachum*; sequuntur dein tabulae medicamentorum ex quibus *Andromachus* Theriacam composuit, quorum contra singula mala virtus per διαγράμματα oculis subjicitur.

428. *Liber secundus Canonis Avicennae* in duos tractatus مقالات divisus, quorum prior agit de Canonibus universalibus, alter de medicaminibus particularibus, in areolas (لوح) ordine alphabetico distributus. Cum hic ordo diversus sit ab alphabeto latino, Medicis Philarabibus et seges aliqua comparandae versionis latinae cum textu arabico in hoc codice patet, qui caeterum in charta vili et marcida caractere mauritanico exaratus est, 160 foliorum majorum.
429. شرح اسباب و علامات Commentarius in opus *de Causis ac signis morborum* auctore *Nafis Ben Aus* medico. 8vo 373 pag.
430. كتاب تسهيل *Liber facilitationis*, compendium turcicum medicum, in tres libros divisum 1) de theoria ac praxi artis medicae 2) de medicamentis et sorbetis 3) de causis ac signis morborum. 8vo.
431. *ἱπομνήματα* *Mirabilium et ἐξηγήσεις caritatum*, Epitome turcica ex celeberrimo τσ *Kazwini* opere عجائب المخلوقات i. e. *Mirabilia Creaturarum*. Autor illud pro Sultano Murado III. composuit.
432. ذكر اقليم ديار مصریه *Commemoratio climatum terrae Aegypti*, est translatio libri arabici, censum Aegypti sub Mameluccis continentis. Cum originalem arabicum codicem ex Aegypto redux anno 1802 primum in bibliotheca bodlejana invenissem totum Oxonii transcripsi, dein Clarissimo viro LB. Silvestro de Saci misi, qui eundem cum alio bibliothecae lutetianae collatum dein in *Abdollarati memorabilibus* vulgavit, non sine mei mentione, qui primus hoc statistices aegyptiacae pretiosissimum documentum inveni ac gallice verti.
433. Tractatus geographicus persicus sine nomine auctoris in charta europea, a viatore ut videtur Germano exaratus, qui Isfahani commorans eum descripsisse videtur; ultima duo folia notas ex ejusdem ephemeridibus continent, ex quibus illum tempore Schah Abbasi Isfahani commoratum fuisse discimus, forsitan Olearii autographum.
434. نهاية الطلب شرح الكنسب في ذراعة الذهب المسي بسفر الكنوز و حلي العرموز *Scopus ultimus desiderii obtenti in segete aurea*, est Comentarius libri cui titulus: *codex thesaurorum et solutio secretorum* autore Imamo *Abi Abdollah Aidemir Dschildegi*; tomus primus, ab initio folia aliqua desunt.
435. Commentarius operis alchymiei, quod item ab initio mancum est.
436. كتاب اسرار كشف في علم اسرة الكتب *Secreta revelata in scientia Necromantiae* in 4 sectionibus omnes lineas manus artemque ex iis vaticinandi docet 8vo.
437. Codex hic tres continet tractatus astronomicos.
Tom. VI.

- a. الأشكال i. e. figurae autore *Achuwein*. b. حاشية الطول Marginales notae in opus الطوال *Ortus* Seid Issfabani. c. حاشية كوچك e. marginales parvae in commentarium *Kotbeddin Schukrallah* operis *Schemsie*. 8vo.
438. Sylloge tractatum variorum de virtutibus nominum Dei, de arte *bibliomantica* seu *Fal*, de cyclo tatarico duodecim annorum, (4to 303 folior.)
439. Liber oneirocriticus turcicus sine titulo ac nomine auctoris qui 68 capitibus (8 ultima desunt) omnia quae phantasia in somnis offerre potest objecta recenset ac explicat; accedit in fine tractatus bibliomanticus qui praecipuos 12 Surarum versus explicat, ut sensus eorum si somnianti aut librum acu mantica exploranti occurrunt omni ambiguitati exemptus sit.
440. مجمل الحكمة *Compendium Sapientiae*. Encyclopaedia philosophica ex arabico in persicum translata ac *Timuro* dedicata. Tractatus primus de *Arithmetica*, unus quinquaginta tractatum, qui sub nomine *Fratrum puritatis ac Familiarium fidei* اخوان الصفا و خلان الوفا in toto oriente claruerunt.

Pars prima continet 14 tractatus. Tractatus secundus, de Geometria; 3us de Astronomia; 4us de Musica; 5us de figura terrae seu Geographia; 6us de Analogia in Geometria; 7us de philosophia practica; 8us de qualitatibus practicis; 9us de differentia naturarum; 10us de Εισαγωγή in Logicam; 11us de categoriis (περὶ κατηγοριῶν); 12us de Interpretatione (περὶ ἐρμηνείας) 13us de Logica; 14us de argumentis.

Pars secunda sexdecim sectionum. Tractatus primus. Physicae et quidem de materia ac forma; 2us de coelo et mundo (περὶ οὐρανοῦ) 3us de generatione et corruptione (περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς); 4us de Meteoris (περὶ μετεωρῶν); 5us de metallis, de quibus etiam Aristoteles in 4to l. de meteoris; 6us de intelligentia in rebus naturalibus (ex tractatibus fratrum puritatis); 7us de productione plantarum; 8us de compositione hominis; 9us de sensu et sensato; 10us de loco quo cadit sperma; 11us de homine Microcosmo, 12us de dispersione animarum partialium, et de statu animae post mortem; 13us de sensibus; 14us de morte corporis; 15us de tristitia et gaudio; 16us de ignorantia et diversitate linguarum.

Pars tertia, decem sectionum. Tractatus primus de principiis rationis secundum Pythagoram; 2us de principiis rationis; 3us de mundo hominis interno; 4us de rebus sub sensum cadentibus; 5us de revolutione astrorum; 6us de amore; 7us de iudicio et resurrectione; 8us de

morte animae ac corporis; 9^m de veritatibus cognoscendis; 10^m de definitionibus simplicibus.

Pars quarta, de sectis variis in decem sectiones divisa. Opus hoc etiamsi compendium tantummodo ex operibus philosophicis majoris voluminis, totum tamen Philosophiae Arabicae, uti ex fontibus graecis ad Arabes demanavit conspectum in nuce praebet, ac ex eodem tenor complurium 50 tractatum encyclopaediorum a *fratribus puritatis* editorum eruendus est. Qui hoc opus una cum historia Philosophorum (V. Nro. 105.) auctore *Scheheristani* in linguam occidentalem verteret, magnum sane ad historiam Philosophiae arabicae incrementum adji- ceret.

VI. Canones Regnorum.

441. Canones Imperii ottomanici regnante Sultano Ahmed I. a quaestore *Aini* collecti; idem opus, cujus tenor jam supra sub numero 90. recensitus est; sed nonnisi liber primus 6 capitibus ac conclusione consistens. Accedit index donorum, quae anno 2003 (1594) cum Sultanus Mohamed II. thronum ascendisset ministris ac exercitui distributa fuere.
442. Collectanea canonum, diplomatum, assignationum, mandatorum ex archivis collectorum; opus pro statistica Imperii osmanici cognitione pretiosissimum, cum multifaria de tributis, feudis, haereditatibus, terris, aquis, cultura terrarum, segete, de decimis, vectigalibus etc. latas leges in originalibus Mandatorum Imperialium verbis contineat.

VII. Historici.

Arabs.

443. ad 451 inclus. تاريخ ابن فرات Historia *τs* Ibn Forat novem tomi. Codex ut videtur autographus operis celeberrimi Historiographi, bellorum Cruciatorum aliorumque a Saracenis gestorum. Ex hoc codice complura per Philologos orientales in *Mémoires de l'Egypte* per *Quatremere* et in *Histoire des Croisades* Michaudii per *Jourdanum* excerpta sunt. Opus cujus usus omnibus, qui aevi medii ac praecipue expeditionum cruce signatarum historiam persequuntur maximopere commendandus est, et non solummodo Epitomatores immo translatorem meretur.
452. مختصر تاريخ طبري Epitome praestantissima operis historii classici *τs* *Tabari* sine nomine auctoris. Epitomator lectorem in praefatione docet se hoc opus ex originali *τs* *Tabari* historia, ex epitome *τs*

- Kemaleddin Aleremuni* aliisque compilasse ac incipiendo a nati-
tate Prophetæ illud produxisse juxta ordinem chronologicum us-
que ad regnum Sultani *Melek Et-taher Rokneddin Bibars* def. A.
H. 676. (1277); Codex 294. magnorum foliorum.
453. كتاب مختصر جامع التواريخ *Epitome Colligentis in Historia*, autore *Omar Ibn Al-Wardi*; comprehendit historiam ab anno H. 491. (1097)
ad 940 (1543) ideoque omnem ævi epocham a prima Cruciatorum
expeditione usque ad tempus reformationis; opus pro indagatione
historiæ mediæ ævi in Orientalibus terræ partibus maximi sane
momenti. Fol.
454. التحفة السنية في اخبار الدولة الجركسية *Donum excelsum notitiarum dynastiae
Circassiensis*, autore Imamo *Merii Al-hanbali*. Incipit igitur hæc Dy-
nastiae circassiensis in Aegypto historia a *Berkok Ben Auss* Tur-
comano, sed non amplius quem ad nepotem ejusdem i. e. tertium
dynastiae principem procedit, qui decessit A. H. 801. (1399) Vo-
lumen in 4° 412 pag.
455. كتاب الدر الثمين المنظوم *margaritarum pretiosarum*, autore *Ali ben Da-
vid Aldschewheri*, de Aegypto, omnes Corani traditionumque locos
in quibus de Aegypto mentio, item elogia Philosophorum Docto-
rumque de mirabilibus hujus regionis recensens, 20 capitum. Etiam si
nil hæc epitome continere videatur, quod non jam in *Makrisi* aliis-
que Aegypti descriptionibus inveniatur, tamen ut *Vademecum* aegyp-
tiacum viatoribus multum profutura esset.
456. اخبار الاول فين تصرف في مصر من ارباب الدول *Notitiae primæ de dynastiis,
quæ Aegyptum possederunt*, autore *Abdol-Baki Mohammed Ibn Ab-
dol-moti*. Historia compendiosa Aegypti a temporibus fabulosis usque
ad annum H. 1031 (1621) regnante Sultano osmanico Mustafa II. 4°.
457. التحفة البهية في تلك ال مئان لديار المصرية *Donum pretiosum historiæ occu-
pationis Aegypti per familiam ottomanicam* autore *Mohammed Ben
Ebis-surur Es-sadihi*. Continet indicem Sultanorum, Vezirorum,
judicum ottomanicorum a prima expugnatione usque ad A. H. 1033
(1623); accedit synopsis brevissima ex historia selecta تاريخ منتخب
autore *Dervisch Ali* 4°.
458. مداولة الايام ومائلة الاحلام *Reolutio dierum et assimilatio somniorum*
autore *Ebitaher Ibrahim Ben Heibetollah Ben Al-moslem Ab-barizi*.
nomenclatura principum omnium dynastiæ celeberrimarum. Co-
dex perantiquus exaratus A. H. 759 (1357) 4°.
459. السكردان *vas Sachari*, auctore *Ibn Hodschla*, idem opus ac sub Nr.
120 ubi pro *Hodschla* per errorem typi est: *Hodscha*.

460. لطائف الافكار وكاشف الاسرار *Amoenitates idearum et revelator Secretorum*, historia compendiosa Aegypti in 5 capita digesta 1um de principiis disciplinae politicae 2um de Chalifis usque ad annum H. 935 (1528) 3um de ethica 4um de vitiis ac virtutibus 5um de mirabilibus mundi.
461. القوطاس Historia regum Mauritaniae ac Tingitanae vulgo *Elkartas* dicta, dynastias *Edrisidarum*, *Zenatarum*, *Morabitorum*, *Mowahadinorum* et *Merinidarum* complectens ab anno H. 172 (788) usque ad A. H. 720 (Ch. 1320), autore *Ebul-Hassan Ali Ben Abdollah Ebi Zerai* ex urbe Fess oriundo; caractere mauritanico exaratus codex anno H. 1198 (1783) tomus primus 4to.
462. Operis ejusdem tomus secundus, utrunque procuravit ὁ μακροβρύτης Dombay, qui ejusdem operis translationem meditatus, inter libros suos totum hoc opus autographum reliquit.
463. الانس الجليل في التاريخ القدس والخليل *Amicus sublimis in Historia Hierosolymarum et Hebronis*. Historia valde aestimata autore iudice *Medschireddin Ebiljumn Abdorrahman* m. 927 (1520) Plurima ex illo excerpta vide in tomo III. IV. et V. *fodinarum Orientalium*.

P e r s a e.

464. روضة الصفا *Hortus puritatis* i. e. Historia universalis celeberrima Mirchondi jam sub Nro. 112 recensita. Hoc est exemplar quod in hoc nostro Catalogo sub Nro. 113 a Lutetiis exspectari diximus certo certius tunc confisi hunc codicem, quem bibliotheca Regia multiplicem possidet per liberalitatem custodis Langlèsi restitutum iri. Alma haec spes autem et hodieum nos adhuc falleret, nisi hic codex cum sesquicenturia aliorum duce ipso Caesare, Lutetias ingresso, bibliothecae Palatinae fuisset recuperatus. Tanto libentius eundem hic Catalogo inserimus, quod si in farragine codicum non descriptorum (*Manuscripts non catalogués*) Lutetiae sepultus fuisset existentia ejusdem ut tot aliorum per nullum catalogum publici juris factorum Orientales Philologos fugisset.
465. Alter tomus hujus operis continens IV. V et VI^{um}. partem hujus operis, cujus VII pars nullibi existit, cum auctor antequam operi suo ultimam manum adhibuisset, e vita exierit.
466. حبيب السير *Amicus historiarum*, auctore *Chondemir* filio Mirchondi qui patrium opus in epitomam redegit, illudque usque ad an. 904 (1509) produxit, cum opus Mirchondi ad a. 870 (1475) constitisset. Unum volumen in folio.

467. تاريخ وصال *Historia Wassafi* i. e. Encomiastae Sultani Abusaidi, Principis ex familia Dschengisidarum, defuncti an. 736 (1335) Opus celeberrimum minus ob tenorem historicum quam ob elegantiam styli, cujus difficultates per plures Commentatores ac Glossatores persicos resolvuntur. Glossarium praestantissimum turcicum hujus operis autore *Nasmisade* continet codex sequens,
468. qui una cum opere originali, in 5 volumina diviso, manu perquam eleganti ac vere persica praestantissimi viri Valentini Hussar Caes. Reg. LL. OO. ad Portam ottomanicam Interpretis ac legationi a secretis exaratus bibliothecae Palatinae ab eodem in donum oblatus fuit.

T u r c a e.

469. تاريخ جنابي *Historia* ⁂ *Dschenabi*, Historia universalis omnes post Prophetam dynastias islamiticas breviter recensens.
470. تاريخ عالي *Historia* ⁂ *Ali*, celeberrimi Historiographi osmanici def. a. 1004 (1595); quarta solummodo pars operis *الكه الاخبار* i. e. *Cuniculus notitiarum*, comprehendens historiam dynastiae osmanicae ab initio imperii usque ad tempus auctoris deductam.
471. تاريخ شامجي *Historia* ⁂ *Nischandschi* i. e. Ministri a monogrammate Sultanico, qui illud mandatis ac diplomatibus praefigit. Triplex existit in Historicorum Ottomanicorum corpore ⁂ *Nischardahi* historia: *magna*, quae oculis subjicitur, auctore *Dschelalsade*, quae regnum Suleimani magni, cujus tempore hoc officio functus est, comprehendit; *media* alius *Nischandschi Abdipascha* eventus ab A. H. 1059 (1649) ad A. H. 1093 (1683) continet; *parva* denique Epitome brevissima auctore *Ramasan*, qui praecipuos solummodo eventus perstrinxit. Omnes tres *Nischandschibaschi* seu *Protosphragistae* erant, sed cum primus et dignitate trium caudarum seu *Vezirii* vestitus esset a secundo qui serius in dignitatem Paschae evector est, et a tertio per titulum *Nischandschipascha* abunde distinguitur, ut et opus ejusdem stylo florenti ac versibus intermixtis aliis longe praecellit.
472. تاريخ صولاقزاده *Historia* ⁂ *Solaksade*, opus historicum maximi inter historicos ottomanicos momenti, ab initio Imperii usque ad finem A. H. 1015 (1606) ideoque tres plane centurias amplectens. Tomus ingens, 362 foliorum maximorum scriptura valde legibili exaratus.
473. فذلكه كاتب چلبی *Synopsis historica* celeberrimi Polyhistoris turci *Katibtschelebi* vulgo *Hadschi Chalfa* dicti; incipit ab anno millesimo Heg. (1591) et pertingit usque ad A. H. 1065 (1654) ideoque maximam annalium osmanicorum ⁂ *Naima* partem amplectitur

nimirum ab initio tomi secundi *Naima*, qui prae caeteris Historiographis honore typi dignus aestimatus est, sane nil aliud quam apographus hujus historiae est, quae aliquot annis prius illo cessans merito styli succinctioris gaudet.

474. تاريخ هزارفئن *Historia Husseini* sub nomine *Hezarfenn* i. e. *Myri-historis* celebris, qui octo capitibus universalem omnium dynastiarum synopsis breviter digessit. Fol. idem ac sub Nro. 135 opus.

475. شمایل العثمانية *Collectanea osmanica*; sunt icones primorum duodecim Sultanorum, hoc est ab Osmano usque ad Muradum III. ex originalibus eorundem in Gazophylacio osmanico adservatis imaginibus depictae, ideoque prototypus tabularum zogographicarum quas nuperrime *Young* Londini publici juris fecit, quarum executio (cum colores perperam impressi sint) elegantiae picturarum regnante Sultano Selimo a supremo aulae Interprete Londinum missarum minime respondet, fidelitas autem rei vestiariae omnino observata est. Textus succincti hujus translatio longe textui anglico minime exacto anteferenda fuisset.

476. حقايق السقايق *Veritates Anemonum*, translatio biographiarum celeberrimorum Doctorum legis osmanicorum, quas arabice composuit Taschköprisade, turcice autem vertit, multisque additamentis auxit *Medschdi*, qui hoc opus perduxit usque ad annum 995 (1586)

477. تذكرة الشعرا ومشاعر الظرفا *Hypomnemata Poetarum et vatum ingeniosorum* autore *Aschiktschelebi*, omnium hujus generis operum aestimatissimum, ex quo et ex biographiis ٧٨ Latifi (V. sub Nro. 145) Clar. Chabertus biographias Poetarum turcicorum praelo vulgatas excerptis fol.

478. تذكرة الشعرا *Hypomnemata Poetarum* autore *Latifi*, de quo sub Nro. 145 tantum fragmentum, hic autem totum opus calamo eleganti scriptum 4to.

479. فتحه من *Expugnatio Arabiae felicis*, autore ignoto, qui sub Selimo II. ipse in Arabia militans, praeliorum quae poeticè versibus descripsit testis, opus suum qua *Fethname* seu *Schahname* i. e. librum *triumphalem* aut *regium* praedicat.

480. توارىخ ال عثمان *Liber historiarum osmanicarum* sine nomine auctoris, epitome Historiae ottomanicae ad annum 950 (1543) pertingens stylo rudi ac inepto 4to.

481. مناقب مولانا جلال الدين *Encomia ٧٨ Mewlana Dschelaleddin* i. e. Poetae, omnium Mysticorum maximi, cujus opera, *Mesnevi* nimirum et *Divan*, i. e. poemata ethico-didactica et lyromystica in omnibus Der-

vischorum et Sofiorum manibus versantur. Hic codex ab initio mancus in fine quinti solummodo capitis incipit, et in medio etiam complura desiderantur aut false ligata sunt. Rejectis fabulosis ejusdem commentis nihilominus multifariam materiam historicam continet. Conscriptus est pro Sultano Murad III. hujus nominis, qui ipse studiis mysticis magis quam negotiis regni deditus erat.

482. *Rosetum Chalifarum* autore *Nasmisade* (glossatore *Wassaf*) Constantinopoli typis vulgatum 8vo.

VIII. Rhetores, Ethici et Politici.

A r a b e s.

483. *Recreatio obedientis in semita sequelae*, سلوان المطاع في عدوان الاتباع opus ethicum auctore Mohammed *Ebi Mohammed Ben Safer* in quinque silvas سلواة divisum 1^a de confidentia quae omnes res Deo tradit 2^a de consolatione التفرغ 3^a de patientia الصبر 4^a de resignatione الرضى 5^a de solitudine التره. Codex vetustus utpote A.H. 654 (1256) exaratus sed scriptura distinctissima ac eleganti. 4to

484. In hoc codice quatuor opera rarissima continentur. a) الصانع الباعث i. e. *Vocem nimium attollens ac deprimens, nimium cautus ac audax, nimium devotus ac incredulus*, opus a Casirio (primo vol. I. p. 138) recensitum auctore *Seid Scherif Ebi Jali Ahmed Ben Mohammed B. Ahmed Alhobarije Al-haschemi*, disputatio inter hominem nimis alte ac nimis submisce loquentem (quae ambo dialogi vitia castigantur) insertis compluribus apologis metricis compositis. b) شرح مثلثات الامام قطرب *Commentarius Tertiarum Ibn Kotrobi Ibn Kotroob* tot quot litterae in alphabeto arabico sunt disticha bina scripsit in quibus tria vocabula, quarum consonantes eadem sunt vocalibus diversis coonjungit Verbi gratia *Ghamr Ghimr Ghumr* غمر غمر غمر odium غمر homo incognitus; *Selam, Silam, Sulam* سلام سلام سلام Salutatio, arena, vena in manu; *Kelam, Kilam, Kulam* كلام كلام كلام Verbum, mendax, terra crassa. In haec disticha commentati sunt *Mohammed Ben Ali Ben Serif*, item Grammaticus celeberrimus *Sachawi* et *Seadeddin Al-baresi*, quos tres harum *Tertiarum* (terzine) Commentatores, pretiosum hoc opusculum complectitur. Magni sane usus non solummodo pro pueris sed pro omnibus Philarabibus, qui usitatissimas voces, quae eodem plane modo scribuntur sed longe diverse pronunciantur hic versibus collectas inveniunt ut eo facilius memoriae mandari possint. c) نظم كفاية المتحفظ i. e. *Columen pronuntiantis in eo quod sufficit memoranti* i. e. Synonyma praecipua

titulo linguae arabicae ac facilitandam eorundem memoriam versibus disposita autore *Mohammed Ben Ahmed Ben Abdollah Ben Ebibekr Ben Mohammed Et-tabari* 4to. d) سرالامرار لتأسيس القياسة و ترتيب احصوال *Secretum secretorum ad confirmandam disciplinam et ordinandum statum politicum Magistro Aristotele, interprete Joanne filio Patricii medico*. Spes, quam titulus tanto hiatu promisit, hic opus aliquod anecdoton Aristotelis inveniendi, lectorem brevi destituit, cum mera commenta arabica sint, quae ex aliis operibus arabicis desumta in fabulosam aliquam ex graeco translationem concinnata sunt. Autor narrat se opus originale in templo Aesculapii invenisse, inde in latinum et ex latino idiomate in graecum transluisse. Etiam si totum hoc falsum censeamus, completa tamen familiaritatem cum scriptis aristotelicis omnis generis redolent, ideoque forsitan quondam excerpta aliqua in *Orientis fodinis* merentur. Totus medii voluminis liber in decem tractatus divisus est, redeunte semper Apostropha ad Alexandrum filium Philippi. *Tractatus* المقالة *primus* de diversis regnorum generibus 2us de regno ac ejusdem figura 3us de anni quatuor temporibus, de nutrimentis, de aquis, de vino, de balneo, de melle aliisque medicamentis, de arte physiognomica; 4us de ministris (Veziris) eorum numero (Pentas ut sensus) ac disciplina eorundem 5us de documentis sigillo munitis (السجلات) 6us de legatis 7us de inspectoribus subditorum seu gubernatoribus 8us de ducibus et consiliariis (قواده و الاشاوره) 9us de Strategia 10us de Scientiis secretis ac talismanis.

485. شرح مقامات حريري Commentarius in consessu *Haririi* autore *Abd-abbas Ahmed Ben Abdol-mumin Ben Mussa, Ben Issa, Ben Abdol-mumin Al-Kaissi, Esch-scherissi* diversus ab illo sub Nro. 148 recensito.

486. كتاب كيلة دمة *Liber Colailat et Dimnet*, seu arabica fabularum celeberrimarum Bidpaji translatio in versus redacta per Ibn-Al-Hasan Ben Al-hossein Ben Al-hassan. Hoc est opus cujus cl. LB. Silvester de Sacy in sua de auctore harum fabularum dissertatione repetitam mentionem facit. Codex perantiquus sed bene conservatus exaratus anno H. 702 (1302).

487. منتخب مشرف *Selectio ex orientibus*, probabilius ex opere *Moscharik* quod est sylloge sententiarum ethicarum 8vo.

488. انوار سهيلي *Lumina Canopi*, idem ac sub Nro. 161 opus.

T u r c a e.

489. هايرون نامه *Liber Augustus* idem ac in Nro. 165 opus.

490. مواهب الخلفاء في مراتب الاخلاق *Dona Creatoris in gradibus morum* autore Mustapha Ben Dschelal *Tewkii* sive *Nischandschisade* Historiographo celeberrimo.
491. كزیده عاشقان *Selectio Amantium* liber ethicus turcicus in 46 capita divisus.
492. خزائن الانوار *Thesaurus luminum*, liber asceticus de vera Dei cognitione.
493. كنز الحقايق وكشف الدقايق *Thesaurus veritatum et revelatio argutiarum* liber mysticus autore *Scheich Mohammed Ain-ol-Kassab* in turcicum idioma translatus autore eodem qui مختارنامه et *Scheichi Attari* transtulit pro Sultano Selimo II. b) Adligatus est alius codex maximi inter Mystagogas valoris مقصد الاقصا i. e. *Ultimus scopus* autore *Mohammed En-nessafi*. c) بشارتنامه *Laetus nuntius* seu evangelion, tractatus item ethicus versibus conscriptus.
494. كتاب تسوية التوجه الى الرحمن *Liber compositus de conversione vultus erga Deum*, per Interpretem *Murad* interpretem aulae ottomanicae, adjecta latina ejusdem translatione, codex autographus ut videtur ejusdem Interpretis. Opera tria in codice praecedente contenta, una cum tribus praecedentibus ac hoc ultimo vere pleiadem mysticam constituunt.

IX. Historiae Fabulosae.

A r a b e s.

495. حكايت تودد *Historia ancillae Teweddud* ex 1001 nocte.
496. Historia fabulosa equestris ex tempore antiquorum Persiae regum 4to.

P e r s a e.

497. حكايت موش صوفي و كرده طالب علم *Historia muris Sophi et felis studiosi*, quae ambo semitam perfectionis spiritualis ingrediuntur, variosque Apologos afferunt. Accedit Historia et *Bediol-dschemal* ex fabulis 1001 noctium.

T u r c a e.

498. قصه ابو مسلم *Historia Abu Moslemi*, volumen ingens folio maximo, *Historia Abu Moslemi* herois illius, qui Omniadarum dynastiam praecipitem egit ac familiam Abbassarum in solium Chalifatus evexit. Facta hujus *Abumoslemi* eodem modo fabuloso ac facta *همام* *Hamza* et *Antar* equitum praestantissimorum celebrantur.
499. حكايات دلي درادر *Historia Deliburader* liber sotadicus famosissimus ac in ipsa Turcia infamis, qui varia coitus inter homines animaliaque

specimina perlustrat. Sex capitibus ac conclusione constato in fine, aliqua folia desunt.

X. P o e t a e.

L y r i c i.

A r a b e s.

500. الكواكب آذرية *Planetæ splendescentes*. Exemplar splendidissimum celeberrimi Panegyrici in Prophetam *Borda* dicti, litteris maximis deauratis exaratum cum interlineari paraphrasi iu qua singuli versus originalis in ternos alios diducuntur. Versus originales autem alterne mox litteris majusculis deauratis mox minoribus rubris exarati sunt. *Fol. max.*

501. ديوان علي باشا Sylloge lyrica ٢٨ Alipascha filii Efrasiabi, filii Ahmed f. Husseini, f. Faruhschad. f. Efrasiabi f. Senadesti Bassrensis, collecta per Abdol - Ali Ibn Nassir Alhowaism, 7 sectionibus. *Sectio prima*: Elegiae et fragmenta disticha القصائد المقطعات; *sectio 'secunda*: Cantilenae المواليات الذوييت binis distichis constantes quae vulgo gratia *Kodzakia* dicuntur; *sectio tertia*: Odae تمزيقات; *sectio quarta*: Chronographa تواريخ; *sectio quinta*: Quadrusticha الر باميات; *sectio sexta*: quaestiones variae scientificae; *sectio septima*: tractatus manticus persicus de vaticinando ex libris genere.

502. ديوان العربي Sylloga lyrica Poetae celebris *Asi*; initium deest, codex exaratus A. H. 1080 (1669).

503. ديوان الصغدي Sylloge lyrica poetae Chalil Ebik Ben Abdollah Es-safedi. Codex vetustus sed optime conservatus scriptus est A. H. 752 (1351).

504. سلاف الانشا *Elegantiae styli*, sylloge poetica et prosaica auctore Abdol-baki Ben Mohammed Al-ishaki 4to.

505. ديوان ابن الفارض Sylloge celeberrimi Poetae Omar filii Al-fares. Editor hujus collectionis multa ad historiam horum poematum pertinentia ex ore auctoris, ac filii ejusdem aliorumque collegit, quae collectioni in forma discursus praeliminaris praemisit 8vo.

506. مجموع حكم و امثال و مواظ و الغار و اشعار *Collectio sententiarum, proverbiorum, monitorum, aenigmatum, poematum* auctore Sejuti.

507. Epistola poetica ab Imperatore byzantino ad Califam *Almoti lil-lah* missa, una cum epistola poetica responsoria ejusdem Califae per Poetam *Imam Alschaschi* composita. Parvus hic codex ob raritatem pretiosissimus exaratus fuit Alexandriae A. H. 497 (1103).

508. الف جارية و جارية *Mille puellae et puella*, autore *Ibn Scherif Ali Ben Mohammed Ben Er-risa Ben Mohammed Alhosseini* Defterdaro men-

- sas Sultani Aegyptiaci.** Docet lectorem se hunc librum composuisse in imitationem libri الف غلام و غلام i. e. *Mille pueri et puer.* Continet descriptionem poeticam leporum, elegantiarum, argutiarum, venustatum, deliciarum voluptatumque mille et unius puellae, quarum quaelibet tribus versibus absolvitur. Descriptiones in octo capita divisae sunt, nimirum: *Cap. 1.* juxta attributa et indolem 250 puellae. *Cap. 2.* juxta rem vestiariam 50 puellae. *Cap. 3.* juxta nomina earundem 100 puellae. *Cap. 4.* juxta conditionem parentum 100 puellae. *Cap. 5.* juxta religiones earundem 100 puellae. *Cap. 6.* juxta nationes 201 puellae. *Cap. 7.* juxta artes quas callent 50 puellae. *Cap. 8.* juxta varias situationes in quibus cernuntur, 150 puellae. Codex vetustissimus sed sine anno quo exaratus fuit. Hae duo puerorum puellarumque descriptiones una cum *elogiis* vini (sub Nro. 149) complurima epigrammata continent, anthologia graeca profecto haud indigna.
509. ديوان نيقولا الراهب *Sylloge lyrica* Nicolai Monachi, qui hoc opus edidit Anno 1731. mere ethica ac christiana. 8vo
510. تذكرة فهران الراهب *Hypomnemata poetica* Monachi *Ferhan* Maronitae edita A. Ch. 1747 ut praecedens, theologica ac moralia Christiana 8vo.

P e r s a e.

511. ديوان شاه رياضي *Sylloge lyrica* Poetae *Riasi* Principis genere 8vo.
512. ديوان كاتبي *Sylloge lyrica* Poetae *Kiatibi* 12mo
513. ديوان شافي و ملاي *Sylloge lyrica* Poetarum *Schahi et Hilali* 12mo
514. ديوان فيصي *Sylloge lyrica* poetae *Feisi*, non totus ejusdem *Divanus* sed tantum excerpta 12mo.

T u r c a e.

515. تفولات حافظ *Liber de arte vaticinandi ex Hafisi Divano* (de qua vide Revizkii specimen et translationem germanicam *Hafisi* p. XXIII.) liber meras nugas, fabulas ac superstitiosa de hac vaticinandi arte commenta continens.
516. ديوان مصري *Sylloge odarum spiritualium* Poetae tursici, de quo plura in appendice Historiae ottomanicae autore de *La Croix* a Schulzio translata.
517. مجموعته *Collectanea poematum ex optimis auctoribus persicis turecisque excerptorum* 4to.

E p i c i a c E r o m a n t i a c i.

P e r s a e.

518. شاه نامه *Liber Regis Regum* in imitationem celeberrimi *Schahname* seu libri *Regis* dicti a Poeta laureato persico hodierno *Feth Ali Chan* qui quoniam Princeps poetarum sui aevi esset revera Princeps cum

Chani creatus officio antiquo ملك الشعرا i. e. Regis Poetarum in aula Regis Feth Ali Schah fungitur. Hic facta nobilia regni Feth Ali Schahi canens poema epico historicum non minus triginta trium millium distichorum seu sexaginta sex millium versuum in laudem Schahi concinnavit; hoc exemplar per Oratorem Abul Hassan Chan a Schaho muneris instar oblatum minus splendoris ac venustatis habet quam in tali opere tali occasione oblato expectare fas erat.

T u r c a e.

519. شاهنامه جلد نهم Tomus secundus translationis turcicae شاهنامه poematis epici persici lippis tonsoribusque noti.

520. يوسف و زليخا *Josephus et Suleicha*, opus idem quod sub Nro 212.

521. شاه و كدا *Rex et mendicus*, idem ac sub Nro. 14.

M y s t i c i.

P e r s a e.

Hic imprimis *Divani* شاه دschelaleddini ex quo, et ex breviario Dervischorum amplissima in *historia* nostra *poeseos persicae* specimina dedimus, commemorare fas est, cum elegantissimum ejusdem exemplar ab Interprete Caes. R. V. Hussar pro Bibliotheca Caesareo-Regia exaratum in privato Musarum Larario Augustissimi Imperatoris adservetur. Hos duos codices cum ocyus serius ex privato Augustissimi librorum scrinio ut *Schehinschahname* praefatum in Bibliothecam Palatinam migraturos esse auspiciari liceat, hic eosdem interdum numeris vacantibus 522 et 523 adnotemus.

524. حديقة سينان *Hortus* Poetae mystici *Sinan*, opus celerrimum (V. *Historiam poeseos persicae*) Choragetae Poetarum mysticorum persicorum, quem *Attar* et *Dschelaleddin* secuti sunt, ac post se reliquerunt; exemplar splendidissimum 36 aureis tempum, picturis exornatum, calamo *Taalik* gratiosissimo exaratum. Poetae mystici *Sinan*, *Attar*, *Dschelaleddin*, autor شاه *Gulschenras*, *Kemali*, *Gasali*, *Hilali*, (quorum opera varia v. sub numeris 198, 219, 236, 237, 242, 519, 520). Coriphaei των Φαροσφάν modernorum censentur.

525. منطق الطير *Discursus avium* Scheichi *Attari*, cujus profundissimum sensum nuperrime in *historia poeseos persicae* primi indagavimus.

526. بوستان العشاق *Hortus amantium*, autore Poeta *Hilali* tenoris mystici.

527. ديوان شفايي Continet hic codex Syllogen lyricam poetae persici *Schifaji* et b) مرغوب القلوب *Desideratum cordum* tractatus mysticus ce-

- leberrimi Scheichi *Tebrisi* Magistri ac Hodegetae Poetae *Dschelaledini* in tramite ascetico.
528. Continet hic codex : a) glossariolum arabico persicum - autore Abdol-hamid Ben Abdor-rahman Angorensi. b) tractatum persicum. de amore divino. c) tres tractatus asceticos persicos.
529. شرح بوستان لسروري Commentarius turc. rosarii τs *Saadi*, autore *Sururi*.
530. Commentarius ejusdem operis, autore *Schemi*; quem studiosus Philopersa conferat cum ejusdem operis commentario autore *Sudi* sub Nro. 229.
531. شرح بهارستان للشعبي Commentarius turcicus, autore *Schemi* in *Beharistan* seu *Vernum tempus* τs *Dschami*.
532. Commentarius turcicus in *Bostan*, autore manu deterrima europaea ut videtur exaratus.
533. کتاب نگارستان در تتبع گلستان و بهارستان *Liber Ποικίλη* in imitationem *Rosarii* (τs *Saadi*) ac *Verni temporis* (τs *Dschami*), compositus a *Kemal-paschade* celeberrimo sapiente turco, qui et in Historia et in Jurisprudencia clarum nomen adeptus est. In hoc libro in imitationem operum praefatorum scripto, fabulis ac apologis sententiae ac versus interspersi sunt, uti in excerptis quae Ill^{mus} ac Mendicantium Medicantissimus comes Carolus ab Harrach in *Metallifodinarum* tom. IV^{to} inde depromsit, videre licet.
534. پندنامه عطار *Liber consilii* Scheichi Attari (authoris τs *Mesnevi* et *substantiae essentiae* v. N. 219 et 237) liber ethicus monita ad filium continens. Textum persicum edidit Philologorum Orientalium in India decus Clariss^{mus} Gladwin, et translationem gallicam Philologorum orientalium in tota Europa praesidium, amicus noster L. B. de Sacy in *metallifodinarum* tomo secundo publici juris fecit.

XI. Scriptores de scientia legis, i. e. Theologi et Jurisperiti.

535. الهداية i. e. *directio in veram viam*, opus celeberrimum in legem islamiticam auctore *Burhaneddin Ali Ibn Ebibekr*. m. 593 (1196) tomus primus. 4to.
536. Ejusdem operis tomus secundus. Hunc codicem pervetustum utique anno H. 738 (1337) exaratum redux Constantinopoli cum Joanne Szomowski legato polonico ad Portam ottomanicam extraordinario attulit P. Theophilus Rutka ex S. J. Academiaeque Leopolitanae et obtulit nomine Alberti Bobovii Leopolitani Renegati, inter Turcas sub nomine *Alibeg* cogniti, qui etiamsi Leopolim redire atque ibi professorem LL. OO. agere decreverat, tamen amoenitate Constan-

tinopoleos captus reditum in patriam distulit ac quin rediret morte uti videtur praeventus est. Haec duorum horum voluminum incendio Constantinopolitano A. 1660 ereptorum fata ipsius Bobovii manu ad secundi tomi finem descripta sunt.

537 **شرح الكبير** Commentarius in opus *Seirol-Kebir* i. e. in opus de rebus bellicis Islamiticis juxta morem traditionemque Prophetæ Instructorum. Vox **سير** multiplicis significationis vulgo pro *ambulatione*, passim etiam pro *gestis vitae* usitatur, ita ut libri **السيرة** inscripti, inter historias fabulosas expeditionum equestrium reenseri debeant. In hunc sensum detorserunt Recentiores **سير** i. e. *vitam militarem* Prophetæ, cujus dicta factaque codicem *vitae militaris islamiticae* constituunt non confundendum cum codice **جهاد** i. e. belli sacri contra infideles, quod omnibus Moslimis incumbit.

Auctor hujus Commentarii celeberrimus *Imam Ebubekr Mohammed Ben Amed Ben Soheil Es-sarachossi*, i. e. ex Saragossa orientali oriundus, in decem partes eundem divisit.

Pars 1 ^a de imperio الإمارة	36	capitum.
— 2 ^a de induciis الامان	25	capitum.
— 3 ^a de manubriis الانفال	28	capitum.
— 4 ^a de divisione praedae قسمة المصاب	34	capitum.
— 5 ^a de victimis devotis الغدا	9	capitum.
— 6 ^a de iis contra quae pugna abstinetur الكرامة	14	capitum.
— 7 ^a de Sacrificio المقادة	4	capitum.
— 8 ^a de vadimonio الوادعة	16	capitum.
— 9 ^a de Renegatis المرتد	10	capitum.
— 10 ^a Miscellanea الابواب المنفرقة	31	capitum.
		127 capitum.

538. **فتاوى علي افندي** *Sylloge decretorum legalium Fetwa dictorum*, juxta ordinem capitum juris islamitici digestorum auctore *Ali Efendi*. Codex exaratus A. H. 1104 (1692).

539. **كتاب فتاوى ابن البراري** *Liber decretorum* auctore Mohammed Ben Mohammed Al-Kerderi sub nomine *Al-besassi* celeberrimi, folio.

540. **مسائل قاضي خان** *Quaestiones legales* auctore *Kasichan* Juris consulto celeberrimo osmanico, sed prima solummodo pars exarata anno 919 (1513) 8vo.

541. **اللسك المنقسط في المنسك المتوسط** *Semita bene distributa in peregrinatione media* auctore *Ali Ben Sultan Mohammed* lectore; est Commentarius in opus **المناسك الحج** i. e. *officia peregrinationis meccanae* auctore Es-sindi. Qui haec officia penitus sibi familiaria reddere vult Studiosus,

conferat cum hoc opere tractatum Nro. 34 adligatum et librum ejusdem tituli qui nuperrime e prelo Chrysopolitano prodiit.

542. Codex initio et fine mancus de lege islamitica juxta consuetam corporis juris moslemitici divisionem a libro peregrinationis usque ad librum divisionis praedae.

543. Collectanea varia sine titulo de traditione et exegesi islamitica 8vo.

544. رسالة في الرد على التصاري Tractatus in refutationem Nasareorum (Christianorum) conscriptus a Renegato quodam Monacho Josepho ex monte *Libano*, qui ut sodales suos priores certiores redderet se non lucri terrestris causa sed ex intima convictione praestantiae religionis mohammedanicae christianam cum Islamismo commutasse, hunc libellum arabice jam anno H. 623 (1226) quo etiam hic liber exaratus est, composuit. Mirum sane quod eodem tempore quo Europaei cruce signati religionem christianam sanguine suo defendebant, Monachus in infidelium castra transfuga Christianismum armis ex ipso Evangelio desumptis confodere conatus fuerit.

545. Codex antiquissimus arabicus Evangeliorum una cum notis et lectionibus ex textu Aegyptiaco, Syriaco, et Graeco, magni pretii ac momenti, ex libris Tegnagelii, Burani Sygambri, decem aureis emptus ab eoque Caes. Reg. Bibliothecae legatus. 211 foliorum quorum finis mancus, cum post quatuor Evangelia et actus secunda solummodo Pauli ad Corinthios epistola nec ea integra adsit.

546. Translatio persica Psalterii Davidis novique testamenti diversa ab omnibus hucusque cognitis, nimirum *Waltoniana*, *Whelockiana*, *Martyniana* ac judicio nostro illis, cum proxime textui graeco adhaereat, anteferenda. Caeterum cum nulla hucusque psalterii persica translatio innotuerit, eo magis hunc codicem omnibus *Bibliophilis* ac *βιβλιομανεσι* carum esse oportet. Versio anno Ch. 1616 (H. 1025) a Patre quodam Missionario pro Nabobi cujusdam (proceris indici aut gallici) jussu, cum ex Georgia redux fuerit, pro Rege (Ludov. XIV.) confecta est.

Raritatis causa primum hic psalmum Evangelique Mathaei secundum caput hic exscribamus.

خوشامردی آنچه نرفت مشورت ظلامیان • و راه کنه کاران نه ایستاد و به نشستن قماربازان
نه نشست • که الا به امر و نهی رب مراد او • و به امر و نهی او در پس کند روزان و شبان •
باشد چون درخت نشانده در خوی اب • آنچه میوه او بدهد بوقت او • و برک او ببرد • جمله
آنچه او بکند فیروز آید • نه هچند ظلامان نه هچنین • که الا چون کرد آنچه نابود کند او را باد
از سبب این نه برخیزند ظلامان بشرویت و کنه کاران به جماعت صالحان که میداند رب راه صالحان
و راه ظلامیان کم شود •

در آن روزگار آمد یوحنا معتد اواز میداد در خرابه یهود و میگفت توبه کنید که ملکوت اسمانی نزدیک آمده است این است آنکه گفته شده است در زبان ایشعیا پیغمبر که میگفت اوازی بانگ کننده در بیابان چکل ساخته کنید راه خداوند را و اسان کنید هنجار او اما یوحنا پوشش از پشم اشتهار بود و میان او بسته بود از پوست و زار ادیم داشت خورش او بود ملح و انکبین بیابان آن هنگام بیرون می آمدند از پی او خلف اورشلیم و جمله ولایت یهودا هر چه گرد آمدن اردن بود و از و عباد میکردند و دروخانه اردن و بکناهان خود اعتراف میکردند چون دید که بسیاران از معتزله و زنادقه می آیند بعبادای او گفت با ایشان ان فرزندان ملافی که نمود شما را راه گریختن از خشم آینده میوه دهید اکنون میوه ها که شایسته باشد بتوبه و گمان ببرید اندرون خود و میگویید که پدر داریم ابراهیم را بدیست میگویم بشما خدای تعالی توانی دارد که از این سنگها پسران بدید آرد برای ابراهیم اینک نهاده شد تبر بر نهج درختان هر درختی که نیاورد میوه نیک بریده شود و در آتش انداخته کرد من شما را اعتماد میکنم پاک باب برای توبه و آنکه می آید پس از من او کرامتی ترست از من او است که من شایسته ان نیستم که بکشایم موزه او را او عباد کند شما را بجان پاک و باتش آنکه پاره درست دارد و پاک میکند خرمهای خود و گرد کند گندم را در خود خون و بسوزاند گاه را باتشی که نبرد انزلمان آمد یسوع از خلیل سوی اردن پیش یوحنا تا از و عبادا گیرد و اما یوحنا بگیا باز میداشت او را گفت من محتاجم که از تو عباد گیرم و تو نیز و من آمدی جواب داد یسوع و گفت که اکنون بگذرا که و چنین واجب باشد با هم دادگری را بکمال رسانیم انگاه رها کردش و چون یسوع عباد گرفت بیرون آمد از آب و اینک کشاده شدند برای او اسمان و دیده شد جان خدای فرود آید و چون کبوتر و آید بالا او دران دم اوازی از اسمان میگفت اینست پسر دوست درشته من که برو خشنودم

Nota hic in persica translatione pro spiritu جان adhiberi, quod et *Spiritum* et *animam* significat, qui apud Arabes per نفس et روح distinguuntur. *Anima* autem etiam tertia trinitatis platonicae persona est, quae ex Ἀναδω Νψ et ψύχη constat. Martyn arabicum روح introduxit ac pro voce پسر magis quidem propriam افزود adhibuit, caetera autem omnia deterius; sic βασιλεια των κρανων recte hic ملکوت اسمان, Martyn perperam ملکت i. e. *regio* et non *regnum*. Noster vocem persicam پیغمبر Martyn arab. رسول pro προφητη, item arab. طرایف pro τριβω quod in nostro mere persice هنجار; τροφη noster خورش M. vulgare quod nec in omnibus Dictionariis invenitur. Φαρισαίοι και Σαδδουκαίοι apud nostrum المعتزله و الزنادقه apud Mart. graeca vocabula persicis litteris transcripta; prima omnibus Arabibus Persis et Turcis ex ipsis eorum Historicis, ultima nemini cognita, γεννηματα εχιδνων rectius noster از درزادها quam فرزندان مار افی quod γεννηματα δρακοντων et non εχιδνων. *Fructus* noster persice میوه M. arab. ثرات. Μη δοξητε noster recte ac concinne M. paraphrastice مکنید که در دل های خود اندیشه M. circum loquens من شما را اعتماد میکنم M. circum loquens من شما را غسل میدهم Ego vobis lotionem do. υποδηματα recte موزه et non طبعین quae sunt soleae; sic πτυον recte پارو et non طبق; και διακαθαριζει την αλωνα خود میکند خرمهای خود Hic Martyniana translatio *fontem paradi-*

si mohammedanicum *Selsebil* introducit خود را بر سلسبیل کمال پاک خواهد نمود et triticum suum purius *Selsebilo* ostendet. Quale est hoc *Evangelii* cum *Corano* foedus per Metaphrasten aut typographum, aut inscitia aut adulteratione ictum! πυρ ασβεστον brevius کیه نبرد i. e. ignis qui non morietur, quam اطفا پذیر نبود i. e. ignis qui extinctionem non recipit, ubi اطفا iterum vox arabica. δικαιωμεν recte pers. عدالت M. arab. دادگری noster persice مملعت کرد; δικαιοσυνη M. arab. بازداشت; ευδυσ a M. arab. بی تامل quod persice بی درنگ sonaret a nostro. omis- sum, ανεωχθησαν θρανιοι aperti erant coeli a nostro per کشاده i. e. aperti a M. per شکافته i. e. scissi redditur. επ' αυτον Spiritus in forma colum- bae supra eum, bene او بالاي quod M. بر وي حلول میکند i. e. in ipsum transfigurata fuit, nam حلول omnino transfigurationem, aut meta- morphosin significat. Talem scripturarum translationem a *Moslemis* utique, cum doctrinae eorum per fontem *Paradisi* et της *Hulul* do- ctrinam, quam de 12 Imamis docent, consentanea sit, omnibus laudibus cumulata fuisse sane nihil mirandum sed severissimum omnium Christianorum vituperium meretur. Ideoque non dubitamus hanc translationem persicam, quae potius metaphrasis quam genuina trans- latio est a Societate pro progagandis *Bibliis* suppressum aut saltem in altera editione correctum iri.

XII. Collectanea.

547. Non minus sexdecim tractatus hic codex continet et quidem.
- 1) نواتر ویسی افندی (2) tabulas formarum verbi arabici. الامثلة مختلفة
 - Raritates τὰ Weissi Efendi Sultano Ahmedii III^{no} oblatas. 3) السدور
 - Plenae lunae pergentes eorum qui imperarunt Cahirae* auctore *Nureddin Mohammed Al-munhadschi*, elenchus historicus versibus conscriptus. 4) كتاب السلاح والعدة
 - Abdol - Kadir Ben Ahmed Ben Mohammed Ben Feredsch Scha- fiita. 5) Aliquot folia των Moallakat una cum Commentario. 6) لغة
 - Glossariolum arabico turcicum τὰ Ibn Ferische. 7) Aliquot elegiae Poetarum persicorum *Urfi* et *Feisi*. 8) Anecdota, lepores, facetiaeque. 9) جواهر الاقتباس في علم الجنباس
 - Gemmae acquisitionis in arte allitterationis* auctore *Abdol - asis Ed - dirini*. 10) Quinque elegiae
 - قصاید auctore *Fachreddin Ibn Mokanis*. 11) Commentarius elegiae
 - celebris Poetae *Ebi Berekiat Et-tantarani* et elegiae Avicennae auctore *Ibn Abdol-wahd*. 12) الجواهر المصون الملتقط من الكنز المدفون
 - Gemmae con- servatae, quae inventae fuerunt ex thesauro defosso* auctore *Scherfeddin Junis* discipulo τὰ *Zehabi* est sylloge dictorum sententiarumque mo-

ralium. 13) Tractatus mysticus quatuor tantum foliorum Principi *Kia* oblatus. Hunc *Kia* forsitan Principem *Kia Omid* ex dynastia Assassinorum fuisse supponere haud absurdum, cum totum hoc opusculum sub valde mysticismi impietatem redoleat. 14) *دریخته الابرار* Stemma Justorum in elogio Prophetæ panegyricus autore *Abdollahman*; celebri sub nomine *Schani Larendensis*, turcice. 15) Collectio fragmentorum ex variis Poetis arabicis. 16) Elenchus variarum formularum quæ in Divano Cahirino in usu sunt. Scriptum A. 1076 (1665). Sunt variae formulae tachygraphicae pro computis aliisque Scribarum copticorum negotiis.

548. Continetur in hoc Codice 1) Tractatus de lectionibus variis Corani autore *Mohammed B. Mohammed Ibn ol-dscheseri*. 2) *كتاب القطوعات* Liber eorum quæ disjunguntur et conjunguntur in lectione, autore *Almumin Al-mokri*. 3) Commentarius poematis didactici de loco unde voces praeferri debent. 4) tractatulus de lectione Corani autore *Abul-hassan Ali Ben Mohammed Es-sachawi*. 5) *حل الرموز* *Solutio subtilitatum et Gazophylacium* in arte legendi. 6) tractatus persicus de arte legendi Coranum *حلم التجويد* 7) tractatus arabicus item de lectione, autore *Mohammed Ben Al-hosseini Al-kalansi* arabice. 8) *مختصر المقتنع في رسم القرآن* Compendium sufficiens pro forma scribendi Corani juxta varias in quibus Corani exarantur urbes, ut *Medina, Mecca, Chufâ, Bassra, Damascus*, opus cum praecedentibus, quæ micrologias litterarum tractant non confundendum, cum fuse de collectione Corani, primis ejusdem Scriptoribus, praeceptisque in scriptione Corani observandis agat.

سجل *Signum Scribarum*

549. Continet tractatum de virtutibus secretis nominum Dei tractatumque astrologicum, sine initio ac fine.

550. *Coranus*, quem etiamsi inter Coranos, recenseri debuisset, ob singularitatem stupendae operae graphicae, qua exaratus est hic singulum ac inter raritates Bibliothecae Palatinae, quæ vulgo visitantium ostentantur repositum ad finem totius collectionis rejecimus. Est exemplar octogonon non majori ac taleri forma eleganter sed ita minute exaratum, ut nonnisi oculis armatis legi possit. Hoc artis graphicae artificium illud in mentem reducit de quo Cicero (testante Solino Cap. V.) mentionem facit, „iliada Homeri ita subtiliter in membranis scriptam, ut testa nucis clauderetur”, de qua nucis iliaca mentione ad nucem Catalogi omnium librorum, qui e praelis Constantinopolitano ac Chrysopolitano prodierunt, transeamus.

Libri impressi ordine chronologico. *per 68*

551. ^{لغات وانقولي} *Lexicon arabicum* τs *Wankuli*, duo To A. H. 1141 (1728).
552. ^{تحفة الكبار في سفار الانكار} *Donum magnatum in bellis maritimis*, autore *Kiatibtschelebi Hadschi Chalfa* 4to imp. A. H. 1141 (1728)
553. ^{تاريخ ستيان} *Historia Peregrinantis*, *Historia Afganidarum ex latina Crusii in turcicum translata*. imp. A. H. 1132 (1729) 4to.
554. ^{تاريخ هند غربي} *Historia Indiae occidentalis* imp. A. H. 1242 (1729) 4.
555. ^{تاريخ تيمور كوركان} *Historia Timuri* autore *Nasmisade* imp. A. H. 1142
556. ^{تاريخ مصر قديم و جديد} *Historia Aegypti antiqua ac recens*, autore *Soheili* imp. A. H. 1142 (1729)
557. *Grammaire turque* autore *Holdermann*. Constantinople 1730.
558. ^{اصول الحكم في نظام الامم} *Principia Philosophematum in ordinatione populorum*. A. H. 1144 (1731) 4to.
559. ^{فيوضات مقناطسيه} *Effluvia magnetica* ut praecedens auctore *Ibrahim Renegato* direttore typographiae, imp. A. H. 1144 (1731) 4to.
560. ^{كتاب جهان نا} *Liber mundum monstrans*. Opus geographicum celeberrimum *Hadschi Chalfae* imp. A. H. 1145 (1732) fol.
561. ^{تقويم التواريخ} *Tabulae chronologicae Hadschi Chalfae*; impressae sunt A. H. 1146 (1733) fol.
562. ^{تاريخ عيسا} *Historia osmanica* τs *Naima*; imp. A. H. 1147 (1734) duo tomi ab anno H. 1001 (1592) usque ad annum 1070 (1659)
563. ^{تاريخ راشد} *Historia osmanica* τs *Raschid*, prioris continuatio ab anno 1071 (1660) ad 1134 (1721) tres tomi fol. imp. 1153 (1748)
564. ^{تاريخ چليبي ارده} *Historia osmanica* τs *Tschelebisade*, appendix ad opus praecedens ab anno 1134 ad 1140 imp. A. H. 1153 (1740) fol.
565. ^{فترات بوسنا} *Victoriae bosnicae* autore *Ibrahim* imp. A. H. 1154 (1741)
566. ^{فرهنگ شعوري} *Lexicon* τs *Schuuri* imp. A. H. 1155 (1742) duo tomi.
567. ^{لغات وانقولي} *Lexicon* τs *Wankuli* editio altera A. H. 1169 et 1170 tempore *Raghib paschae* et *Mufti Nadirisade*.
568. ^{تاريخ سامي شاکر و صبحي} *Historia osmanica Annalium praefatorum continuatio*, auctoribus *Sami*, *Schakir* ac *Subhi* ab ultimo edita; incipit ab A. H. 1143 (1730) ad A. 1156 (1743) imp. A. 1198 (1783)
569. ^{تاريخ عري} *Historia Osmanica* τs *Isi* ab A. 1157 (1744) ad A. 1166 (1752) imp. A. 1199 (1784) fol.
570. ^{اعراب الکافية لربي زاده} *Commentarius grammaticalis* celeberrimi operis *Kafie* (τs *Ibn Hadschib*) autore *Seinisade* imp. 1200 (1785) 4to.

571. *Rosetum Chalifarum* i. e. *Historia Chalifatus* autore *Nas-
misade* folio parvo Imp. A. H. 1143 (1730); hic liber ordine chro-
nologico post numerum 556 ponendus est.
572. *Vaubani tractatus de cuniculis*, A. 1202 (1787) *وبان فن لغده رساله سي*.
573. *Tractatus de Cuniculis*, ex europaeo idiomate autoris
haud nominati translatus, ex eodem praelo.
574. *Tractatus de re militari* ex gallico idiomate *τ8 La-
fite* translatus, impressus A. H. 1202 (1787) fol. *فن حرب رساله سي*.
575. *Traité de manoeuvre pratique par M. Truguet à Constantinople de l'im-
primerie de l'Ambassadeur de France* 1787. 8vo. *رسالة في قوانين الملاحة علا*.
576. *Principia de or-
dinatione navium clssicarum, et directione motus earundem* e praelo
gallico Constantinopolitano A. H. 1202 (1788) 4to. *اصول المعارف في وجه تصنيف سفاين دونساو فن تدبير حركاتها*.
577. *Principia castrametationis ex gallico
opere geometrae gallici Lafite* transl. Imp. Cpli A. H. 1201 (1784) *اصول المعارف في ترتيب لاوردو*.
578. *Sonus verborum*, Lexicon arabico-persico-turcicum auto-
re *Mohammed Esaad Efendi* imp. A. H. 1210 (1795) fol. *لجة اللغات*.
579. *Tractatus de aquis*, auctore *Dervisch Hafid*, quatuorde-
cim solummodo foliorum non paginatorum, imp. A. H. 1112 (1797) *صو رساله سي*.
580. *Rosarium puerorum*, glossarion arabico-turcicum alias
Mahmudiye dictum, imp. A. H. 1212 (1797) 8vo. *سجده صبيان*.
581. *Donum τ8 Wehbi*, Glossarion persico-turcicum autore
Wehbi; imp. A. H. 1213 (1798) 8vo. *تفه وهبي*.
582. *Tableau des nouveaux réglemens de l'Empire ottoman*, compo-
sés per *Mahmoud Efendi* ci-devant Secrétaire de l'Ambassade Im-
périale près la Cour d'Angleterre imprimé dans la nouvelle im-
primerie du Génie sous la direction d'*Abdor-rahman Efendi*, profes-
seur de géometrie et d'algèbre à Constantinople 1798. fol.
583. *Declaratio utilis translationis τ8 Burhani
Katii (Argumenti categorici)*, Lexicon persico-turcicum autore *Hos-
sein Ibn Chalef Tebrisensi* pro Turcis enucleatum ab *Ahmed Aassim*
imp. A. H. 1214 (1799) fol. *بيان نافع ترجمه برهان قاطع*.
584. *Commentarius doni τ8 Wehbi*, glossarii sub Nro. 581.
recensiti, imp. A. H. 1215 (1800) autore *Ahmed Hajati Efendi*. *شرح تفه وهبي*.
585. *Relatio figurarum*, autore *Hossein Rifka Tamanensi*,
est tractatus de cuniculis imp. A. H. 1215 (1800) 8vo. *تلخيص الاشكال*.
586. *Tractatus Geometriae practicae cum 7 tabulis aeri
incisis*. imp. A. H. 1217 (1802) 4to. *الرسالة في الهندسة*.

587. Tabulae Logarithmorum 8vo, sine loco ac anno impressionis.
588. Calculi de projectione globorum pyrotechnicorum in tabulas reducti, 8vo sine loco ac anno typi.
589. اصول هندسه *Principia Geometriae*, ex anglico τ8 Bonney Castle a praefato Geometra Hossein translata, sine anno impressionis 4to.
590. مجموعة الهندسين *Collectanea Geometrarum*, Elementa geometriae practicae eodem auctore ac opus theoreticum praecedens ac ut idem sine anno ac loco impressionis. 193 pag. 4to.
591. امتحان الهندسين *Examen Geometrarum*, autore Hossein Rifki Tamnensi, cujus aliud opus geometricum sub Nro. 585 commemoratum est imp. Chrysopoli A. H. 1217 (1802) 4to.
592. Tarif de douane traduit et mis en ordre alphabétique par Antoine Fonton. Constantinople A. 1802.
593. اظهار الاسرار *Manifestatio Secretorum*. Opus grammaticum τ8 Beregli.
594. مقرت اظهار لزيدي زاده *Commentarius grammaticalis* τ8 Zeinisade in opus praefatum اظهار الاسرار τ8 Beregli. imp. A. H. 1118. (1803)
595. Diatribe de l'ingénieur Mustafa sur l'état actuel de l'art militaire du Génie et des sciences à Constantinople, imprimée dans la nouvelle typographie de Scutari fondée par le Sultan Selim III. imp. A. H. 1218 (1803) opus pseudonymum autoribus fratribus Argyropulis, qui et editionem sequentis operis curaverunt.
597. Atlas geographicus, non ex genuinis geographiae orientalis fontibus sed ex atlante τ8 Faden anglico litteris turcicis transcriptus 24 Chartarum. Impressus A. H. 1219 (1804) una cum explicatione fol.
596. رساله دكروي *Tractatus dogmaticus* τ8 Bergewi. seu liber elementaris officiorum religionis mohammedanicae imp. A. H. 1218 (1803) 4to minore.
598. شروط الصلوة *Conditiones orationis*, liber elementaris ut prior imp. A. H. 1219 (1804) 23 solummodo paginarum 8vo.
599. جوهرة احمديه في شرح الوصية محمدية *Corolla margaritarum laudabilis in commentatione admonitionis mohammedanicae*. Aestimatissimus Commentarius in opus, quod reliquit celeberrimus Theologus turcicus Beregli sub nomine *tractatus* رساله seu وصية i. e. admonitio quod jam sub Nr. 594 occurrit. Commentarius autorem habet celeberrimum Legisperitum Kasi Chan magnum sub Murade IV. omnium Mysticorum Antagonistam. imp. Chrysopoli A. H. 1219 (1804)
600. تاريخ واصف *Historia* τ8 Wassif, continuatio annalium osmanicorum τ8 Isi (V. sub Nro. 568) ab anno 1166 (1152) ad A. 1187 (1773) imp. Chrysopoli A. H. 1219 (1804) duo tomi folio.

601. *Uniones utiles in explicatione dogmatum*, auctore *Ahmed Ben Mohammed Emin* imp. Chrysopoli A. H. 1223 (1805) 4°.
602. *Commentarius Regentium* (centum) arabicae grammatices in opus grammaticum τ⁸ Beregli, non minus magni Grammatici quam Legisperiti. Opera grammatica ejusdem duo celeberrima sunt *اللاظهار* et *عوامل*; *Commentarius* in prius auctore *Seinisade* occurrit sub Nro. 593; hujus *Commentarii* autor est *Mustafa* filius *Ibrahimi*; imp. Chrysopoli A. H. 1220 (1805)
603. *Commentarius Regentium* (centum) τ⁸ *Berge-wi* est *commentarius*, qui idem opus quod praecedens (ejusdem tituli) illustrat; sed auctor est idem *Seinisade*, qui aliud in opus grammaticum τ⁸ Beregli *الظهار* dictum (V. sub Nro. 594) commentatus est. imp. A. H. 1220 (1805) Eodem ergo anno ambo hi *Commentarii* ejusdem tituli in idem opus e praelo chrysopolitano prodierunt.
604. *Demonstratio*, Logica arabica auctore *Ismail Efendi*; imp. Chrysopoli A. H. 1221 (1806)
605. *Margaritae selectae dispersae ad corrigendos errores vulgatissimos*, auctore *Dervisch Hafid* filio τ⁸ *Mufti Aaschir*, eodem qui tractatum de aquis praefatum composuit. Opus utilissimum philologicum in corrigendis erroribus lapsu linguae oriundis, imp. Chrysopoli A. H. 1221 (1806) 4°.
606. *Commentarius manifestationis Secretorum*, editio altera *Commentarii* τ⁸ *Seinisade* in opus grammaticum τ⁸ Beregli cujus prima editio sub Nro. 594 recensita est. A. H. 1224 (1809).
607. *Commentarius in utilitates splendentes*, hoc est in *Commentarium* operis grammatici *Kafie* τ⁸ *Ibn Malek*, cujus *Commentarius* alter auctore *Seinisade* recensitus est sub Nro. 569. Autor harum utilitatum splendentium est celeberrimus Poeta *Dschami*, qui illud composuit pro filio suo.
608. *Commentarius* in opus praecedens auctore haud nominato. A. 1226.
609. *Cursus completus grammaticus*, qui comprehendit tractatus امثلة مقصود بنا امثلة, quorum autores in grammaticis recensuimus; imp. A. H. 1233 (1818)
610. *Liber officiorum peregrinationis meccanae* 1223 (1516) turcice auctore *Elhadsch Mohammed Edib Ben Mohammed Dervisch* qui peregrinationem meccanam A. H. 1193 (1779) susceptam descripsit. 8°.
611. *Commentarius dogmatum azediticorum*, hoc est do

- gmatices autore celeberrimo Scheicho *Dschelaleddin Ed-dewani*, quae et Metaphysicen islamiticam علم كلام dictam comprehendit, imp. Chrysopol. A. H. 1233 (1818)
612. *Oceanus extensus in traductione Ponti omnia circumplectentis*. Opus ingens trium maximorum tomorum in folio; imp. Chrysopoli A. H. 1233 (1817) Translationem opera indefessa ac maxima curavit *Abul-Kemal Es-eid Ahmed Aassim* translator Lexici persici *τs Burhan* quod vide sub Nro. 583.
613. Tres tractatus arabici grammaticales omnes de 14 Regentibus عوامل tractantes, sine nomine autorum, nuperime prodierunt mense *Dschemasiol-achir* A. H. 1234 i. e. mense Aprili 1819; ad calcem tertii adjectus est epilogus incipiens a verbis هذا آخر ما يسير الله تعالى به وكرمه بقلم الطبع من الكتب التحوية مشتمل على قانون العربية سيما الكافية والاظهار وعوامل الجديد i. e. Hoc est ultimum opus impressum cum gratia Dei Omnipotentis ex libris syntacticis, qui comprehendunt Canones arabicos post *Kafiet, Ishar et Awamil* novum.
614. Glossa ad Commentarium *τs Dewani* in opus *dogmatum*, auctore *Mola Kelenbewi*, opus in 4to 657 pag. imp. Cpli. A. H. 1233, (1818).
615. Adpendix ad glossam dictam *Mir teshib*. i. e. Princeps expurgationis. Est autem haec glossa opus *τs Mir Ebul-feth Es-saidi* mort. A. H. 950, qui illam composuit in Commentarium (doctissimi *Djelaleddin Mohammed Es-sidiki Ed-dewani* mort. A. H. 907); Logices et Metaphices auctor *Mesud Et-tefasani* mort. A. H. 992. auctor hujus libri idem *Kelenbevi* praefatus quartus incedit qua scriptor *Appendicis* ad glossam in Commentarium operis primarii *τs Teftasani*. Liber 514 pag. 4. imp. Cpli. A. H. 1234, (1819).
616. Adpendix ad glossam *Mir Teshib*, in Commentarium *τs Dewani*, ad opus *Adabol-adhadi*. Auctor idem est *Kelenbevi*. Praecessit illum qua glossator praefatus *Mir Ebulfeth Essaidi*, qui vestigia pressit Commentatoris *Ed-dewani* supradicti in opus *τs Adhadod-din Abdor-rahmen Ben Ahmed Al-Idgi* Philologi celeberrimi mort. A. H. 759, liber 609 pag. 4. imp. A. H. 1234 (1819).
617. Adpendix *τs Silkuti*, ad glossas *τs Chiali*, in Commentarium *τs Teftasani dogmatum τs Nessefi*; imp. Cpli. A. H. (1820) 4to p. 392.
618. *Speculum corporum in Anatomia membrorum corporis*, autore *Schani Efendi* Historiographo Imperii Ottomanici, opus in tres libros divisum quorum primus agit de *Anatomia*, secundus de *Therapia generali* et tertius de *Therapia speciali*; duo Tomi. Tomus I. 131 pag. cum 65 tabulis aeri incisis; 283 pag. Imp. Cpli Fol. A. H. 1235, (1820).

